T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

KIR VE KENT YERLEŞİMİNDE YAŞAYAN VELİLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN GEREKLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ
(Kayseri Örneği)

Hazırlayan
Ayfer BADA

Danışman
Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Yüksek Lisans Tezi

Kasım 2016
KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

KIR VE KENT YERLEŞİMİNDE YAŞAYAN VELİLERİN OKULÖNCESİ EĞİTİMİN GEREKLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (Kayseri Örneği)

(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan
Ayfer BADA

Danışman
Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Bu Araştırma Erciyes Üniversitesi BAP Birimi Tarafından 7108 Kodlu Proje İle Desteklenmiştir.

Eylül 2017
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Ayfer BADA

"**Kır ve Kent Yerleşiminde Yaşayan Velilerin Okul Öncesi Eğitimin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri: Kayseri Örneği**" adlı Yüksek Lisans tezi, Erciyes Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi 'ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan
Ayfer BADA

Danışman
Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Başkanı
Prof. Dr. Remzi KILIÇ

Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ danışmanlığında Ayfer BADA tarafından hazırlanan **"Kır ve Kent Yerleşiminde Yaşayan Velilerin Okul Öncesi Eğitimin Gerekliliğine İlişkin Görüşleri: Kayseri Örneği"** adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

28/09/2017

JÜRİ

Danışman : Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ .....

Üye : Doç. Dr. Mustafa DURMUŞÇELEBİ .....

Üye : Yrd. Doç. Dr. Özden TAŞĞIN .....

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun 26/10/2017 tarih ve ...36-02.... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

26/10/2017

Doç. Dr. Cevdet KIRPIK

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ/ TEŞEKKÜR

Okul öncesinde aile etkisi tartışmasız çok önemlidir. Aile öğretmen çocuk işbirliği olduğu sürece o eğitimden başarı beklentimiz büyük oranda olur. Aile desteği olmadan okul öncesi eğitimin faydası düşük oranda olacaktır. Bu nedenle öncelikle ailelerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine inanması gerekiyor. Çünkü eğer inanç olursa destek de arkasından gelecektir.

Bu çalışmanın amacı kır ve kentteki velilerin görüşlerini alarak okul öncesi eğitimin gerekliliğine ne kadar inandıklarını belirlemeye çalışmaktır. Bu çalışma, velileri bilgilendirerek okul öncesi eğitime bilinçli katılım oranını arttırmak için yapılan çalışmalara ışık tutacaktır.

Tezin hazırlanmasında çok emeği olan değerli hocam Doç. Dr. Mustafa Güçlü'ye, desteğini hiç esirgemeyen sevgili eşim Mustafa Bada'ya ve sevgili çocuğum Mehmet Eymen'e, anne ve babama sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ayfer BADA

Kayseri, Eylül, 2017

KIR VE KENT YERLEŞİMİNDE YAŞAYAN VELİLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİN GEREKLİLİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ (KAYSERİ ÖRNEĞİ)

Ayfer BADA

Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2017

Danışman: Doç. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

ÖZET

Okul öncesi eğitimde kır ve kent yerleşmelerinde velilerin okul öncesi eğitime bakış açıları farklılık göstermektedir. Bu bölgelerdeki sorunların tespit edilip çözümler sunulması gerektiğinde bu araştırma yapılmıştır. Çalışmanın amacı farklı yerleşim bölgelerindeki velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliği hakkında görüşlerini belirlemektir.

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Kayseri ilinde okul öncesi eğitim kademesinde öğrencisi bulunan veliler oluşturmaktadır. Evrenin büyüklüğü nedeni ile örneklem seçilme yoluna gidilmiş ve "Random Örnekleme Yöntem"i kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Kayseri il merkezinde ve kırsal yerleşmelerinde yaşayan ve çocuğu okul öncesi eğitim yaşında bulunan 14 veli oluşturmaktadır. Araştırmada velilere görüşme uygulanmıştır. Uygulanan görüşme formu 7 sorudan oluşmaktadır. Görüşme formu araştırmacı tarafından hazırlanmış olup geçerliği ve güvenirliği uzman görüşü ile sağlanmıştır. Nitel bir çalışmadır ve veriler betimsel analiz yoluyla analiz edilmiştir.
Araştırmadan elde edilen bulgulara göre velilerin çoğunluğu okul öncesi eğitimin gerekli olduğunu düşünmüştür. Fakat yine çoğunluğu okul öncesi eğitim hakkında yetersiz bilgiye sahip olduğundan çok fazla yorum yapamamıştır. Özellikle kırsal kesimlerde veli çocuğun neden okul öncesi eğitime gitmesi gerektiği hakkında yeterli bilgiye sahip değildir.

Anahtar Kelimeler: Okul öncesi eğitim, aile katılımı, gereklilik, veli görüşü,

VIEWS OF RELIGIONS IN CRIME AND URBAN RESIDENCE REQUIRED FOR PRE-SCHOOL EDUCATION REQUIREMENT (KAYSERİ ÖRNEĞİ)

Ayfer BADA
Erciyes University, Institute of Educational Sciences
Master Thesis, September 2017
Advisor: Assoc. Dr. Mustafa GÜÇLÜ

ABSTRACT

Pre-school education in rural and urban settlements differs from pre-school education perspective. This research has been carried out when problems in these regions have been identified and solutions have been presented. The aim of the study is to set out views on the necessity of pre-school education for the parents in different settlement areas.
The universe of the research constitutes the parents who are students in the pre-school education level in Kayseri province in 2016-2017 academic year. The reason for choosing a sample with the size of the universe was used and "Random Sampling Method" was used. The sample of the study consists of 14 parents who live in Kayseri province center and rural settlements and whose child is at preschool age. Interviews were conducted with the parents in the survey. The interview form consists of 7 questions. The interview form was prepared by the researcher and provided with validity and reliability expert opinion. It is a qualitative study and the data have been analyzed through descriptive analysis.
According to findings from the research, the majority of the parents thought that pre-school education was necessary. But again, he did not comment much because he had insufficient knowledge about pre-school education. Especially in rural areas, parents do not have enough knowledge about why children should go to pre-school education.

Key Words: Pre-school education, family participation, necessity, parental opinion,

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK ii
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI iii
ONAY iv
ÖNSÖZ/ TEŞEKKÜR v
ÖZET vi
ABSTRACT viii
İÇİNDEKİLER x
TABLOLAR ve ŞEKİLLER LİSTESİ xii
BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ONAY ..... i**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ÖNSÖZ ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ÖZET ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ABSTRACT ..... vii**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
İÇİNDEKİLER ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
TABLOLAR LİSTESİ ..... xi**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
ŞEKİLLER LİSTESİ ..... xii**Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
BİRİNCİ BÖLÜM
1.**GİRİŞ** ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
1.1. Problem Durumu ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
1.2. Araştırmanın Amacı ..... **Hata! Yer işareti tanımlanmamış.**
1.3. Araştırmanın Önemi 5
1.4. Sayıltılar 6
1.5. Sınırlılıklar 7
1.6. Tanımlar 7
İKİNCİ BÖLÜM
2.İLGİLİ LİTERATÜR VE ARAŞTIRMALARIN İNCELENMESİ 8
2.1. OKUL ÖNCESİ EĞİTİM 8
2.1.1.Okul Öncesi Eğitimin Tanımı 9
2.1.2.Okul Öncesi Eğitimin Amacı ve Önemi 9

2.1.3.Okul Öncesi Eğitimin İlkeleri……..……10

2.1.4.Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Tarihi Gelişimi.....11

2.1.4.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Okul Öncesi Eğitim...…….11

2.1.4.2.Cumhuriyet Döneminde Okul Öncesi Eğitim..……..…… .12

2.1.5.Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Gelişim Özellikleri.....14

2.1.5.1.Psikomotor Gelişim.....…….14

2.1.5.2.Sosyal-Duygusal Gelişim……..……15

2.1.5.3.Dil Gelişimi.....25

2.1.5.4.Bilişsel Gelişim.....25

YÖNTEM..... 27

3.1. Araştırmanın Modeli 27

3.2. Evren ve Örneklem 27

3.3. Veri Toplama Aracı..... 30

3.3. Verilerin Toplanması 30

3.5. Veri Analizi 30

BULGULAR 31

4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular..... 31

4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular..... 32

4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular..... 33

4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular 33

4.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular..... 34

TARTIŞMA ve YORUM..... 36

SONUÇ VE ÖNERİLER..... 40

6.1. Sonuçlar..... 40

6.1.1. Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar..... 40

6.1.2. İkinci Alt Probleme Ait Sonuçlar 40

6.1.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar 40

6.1.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Sonuçlar..... 41

6.1.5. Beşinci Alt Probleme Ait Sonuçlar..... 41

6.2. Öneriler..... 41

KAYNAKÇA..... 43

EKLER 46
ÖZGEÇMİŞ 50

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Sosyal Gelişime İlişkin Normlar Çizelgesi

Tablo 2. 0-5 Yaşlarında Dil Gelişimi Dönemleri ve Temel Özellikleri

Tablo 3. Bilişsel Gelişim Dönemleri ve Temel Özellikleri

GİRİŞ

Çalışmanın bu kısmında araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi ve sayıltılara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Bir kavram olarak okulöncesi eğitim; doğumdan temel eğitime kadar olan dönemde çocukların gelişim özellikleri ve yeteneklerini dikkate alarak onların her yönden gelişimlerini hedefleyen bir eğitim kademesidir (MEB, 2010). Buna göre tüm eğitim kademelerinde olduğu gibi okulöncesi eğitim kademesinde de öğretmen ve velilerin etkin işbirliği yapması kaçınılmaz olmakta, bunun yanında sosyal, fiziksel, zekâ ve dil yönünden gelişim ise temel amaç olarak ele alınmaktadır.

Okulöncesi eğitim birçok açıdan öneme sahiptir. Yeşil (2008)'e göre okulöncesi eğitim dönemi, insan hayatının çevredeki uyarıcılara karşı en duyarlı olunduğu dönem olması bakımından oldukça önemlidir. Ayrıca ona göre çocuk kısa sürede çevresinde meydana gelen gelişmelerden hemen etkilenmekte ve bu gelişmeleri davranış haline getirmeye çalışmaktadır. Çocuklar için bu kadar önemli bir dönemin sorunsuz ve güzel bir şekilde geçirilmesi için ona uygun çevre şartlarının sağlandığı bir eğitim ortamı oluşturulmalıdır. Çünkü bu dönemde kişilik gelişimin temeli atılmakta, olumsuz bir şekilde geçirilen yaşantı ise bireylerde ömür boyu meydana gelecek hasarlara yol açmaktadır. Okulöncesi eğitim döneminde çocuklar birçok yaşantı, nesne ve olayla karşılaşmaktadır. Bundan dolayı bu aşamada bireylere davranışları kazandıracak üst düzey yaşantılar sunulmalıdır. Bu ortam ise planlı ve profesyonel bir şekilde okul öncesi eğitim kurumlarında sağlanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti gelişmekte olan bir ülkedir. Şüphesiz gelişmişlik düzeyi ülkelerin eğitim seviyesini etkilemektedir. Ülkemiz kuruluş yıllarından itibaren eğitime önem vermiş savaş döneminde olmamıza rağmen Maarif Kongreleri düzenlemiştir. Ancak ne yazık ki geçmiş yıllarda okul öncesi eğitim göz ardı edilmiştir. Özellikle 1925 yılından 1961 yılından bazı çabalar olsa da istenen gelişme sağlanamamış, yeterince konuya önem verilmemiştir. Bu nedenle okul öncesi eğitim ülkemizin son yıllarda üzerinde önem verilmesi gereken aşama olarak görülmüştür. Yapılan çalışmalar sonucunda ülkemizde

okul öncesi kurumları oluşturulmuş ve ülkemiz okul öncesi eğitimde birçok ülkeyi geride bırakmıştır.

Okul öncesi eğitimin bireylerin gelişimleri açısından önemi inkâr edilemez. Eğitim sadece öğretmen ve öğrenci arasında meydana gelen bir olay değildir. Eğitim sürecine etki eden birçok unsur olmakla birlikte bu süreçte belki de en etkili unsur velilerdir. Velilerin okul öncesi eğitime bakış açıları, öğretmenlerle bu süreçte işbirliği içerisinde olmaları okul öncesi eğitimin niteliğini artırmaktadır. Ancak maalesef bazı veliler çocuklarını okul öncesi eğitime kafa dinlemek için göndermekte onların davranış olarak kazandıklarına dikkat etmemektedir. Tabi ki böyle bir durumda okul öncesi amaca hizmet edemez. Ancak tabi bazı bilinçli veliler ise okul öncesi eğitim amaçlarını bilmekte, bu kurumların sadece çocuklarının oyun oynamak ya da eğlenmek için gittikleri yer olarak değil; çok önemli davranışlar öğrendikleri yer olarak görmektedir. Bu algılama şekli ise hem çocukların gelişimsel başarılarını hem de okul öncesi eğitimin niteliğini artırmaktadır. Dolayısıyla velilerin okul öncesi eğitime karşı görüşleri okul öncesi eğitimin niteliği konusunda son derece önemlidir. Bu araştırmada farklı çevrelerden velilerin okul öncesi eğitime dair görüşleri araştırılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, küçük yerleşim yerlerinde yaşayan veliler ile şehirde yaşayan velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliği hakkındaki düşüncelerini belirlemektir.

Bu amaç çerçevesinde aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

1.Okul öncesi eğitim veliler için ne ifade ediyor, tanımı hakkında ne kadar bilgi sahibidirler?"

2.Okul öncesi eğitimin öğrencilere katkısı hakkında veliler ne düşünmektedirler, yeterince bilgiye sahipler mi?"

3.Velilerin diğer çocukları da okul öncesi eğitime gitmiş mi? Okul öncesi eğitime giden ile gitmeyen arasında nasıl fark olduğu ne düzeyde bilinmektedir?"

4.Velilerin çocuklarını okul öncesi eğitime gönderme nedenleri nedir?

5.Okul öncesinin alt yapısı yeterliliği hakkında veli görüşleri nelerdir?

6.Bir çocuk okul öncesi eğitime kaç sene devam etmelidir? Erken göndermek gerekli midir? Bu konuda velilerin düşünceleri nelerdir?"

7.Türkiye'de okullaşma oranının az olmasının nedenleri nedir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmada, kırda ve kentte yaşayan velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliği hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesi, bununla birlikte kırda ve kentte okul öncesi eğitime katılımı arttırmak için neler yapılabileceğine ilişkin sonuçlara varılması ve okul öncesi eğitimin faydalarını arttırmak adına yapılabileceklerin belirlenmesi açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca küçük yerleşim yerlerindeki okul öncesi eğitim sorunlarını belirleyip çözüme ulaşılmasını sağlamak açısından da kaynak oluşturacağı düşünülmektedir. Okul öncesi eğitimde veli görüşlerini tespit ederek eksiklikleri belirlemek, bununla birlikte velilere verilecek eğitimlerin konusunun belirlenmesine de yardımcı olması açısından önemlidir.

1.4. Sayıltılar

Araştırmada örneklemin evreni temsil ettiği, katılımcıların sorulara doğru cevaplarlar verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma; sadece Kayseri'de kır ve kentte yaşayan velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliği hakkındaki sorulara verdikleri cevaplarla ve 2016-2017 eğitim- öğretim yılındaki mevcut durum ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Okul Öncesi Eğitim: Okul öncesi eğitim 0-6 yaş arasındaki çocukların, bireysel farklılıklarına, yeteneklerine uygun olarak; sosyal, duygusal, bilişsel, psikomotor, dil ve öz bakım becerilerinin gelişimine önem vererek, özgüvenlerini geliştirip yaratıcılıklarını kullanmalarına önem verilerek yapılan eğitirimdir. (MEB, 2010).

Eğitim: Bireyin çevresindeki yaşantıları konu alan bir süreçtir. (Çilenti, 1998; 138).

Öğretim: Planlı, örgütlenmiş, kontrollü öğrenmelerin okulda gerçekleştirilmesidir. (Erden, 1998;138).

Öğrenme: Yaşayarak kalıcı davranış değişikliği meydana getirmektir. (Demirel, 2002; 9).

II. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın kavramsal çerçevesine ilişkin literatür bilgisine yer verilmiştir.

2.1.OKUL ÖNCESİ EĞİTİM

2.1.1.Okul Öncesi Eğitimin Tanımı

Okul öncesi eğitim; öğrenmeye istekli, meraklı ve araştırmacı çocuk yetiştirmeyi ve bu özellikleri geliştirmeyi hedefleyen bir eğitim kademesi olarak tanımlanmaktadır (Senemoğlu, 1994; s. 21; Genç ve Senemoğlu; s.1). Bunun yanında okul öncesi eğitim; ifade gücü gelişmiş, farklı kişilere ait haklara saygılı olmayı başarmış, yeteneklerinin farkına varıp bunları kullanma gücü olan, kültürlü ve sağlam bireyler yetiştirmeyi de amaçlamayan bir eğitim kademesidir (Kandır, 2001). Çocuklar bu dönemde ne kazanırlarsa kişiliklerinin de o yönde gelişeceği bilinmektedir (Öktem, 1986).

0 ve 72 aylık bir dönemi kapsayan okulöncesi;

- Tüm gelişimlerini topluma uygun olarak yönlendiren,
- Algılama gücünü arttırarak yeteneklerinin ve yaratıcılıklarının gelişmesini sağlayan,
- Kendini ifade etmesine yardım eden bir süreçtir (Sevinç, 2005).

Okul öncesi dönemde çocuklar psikomotor, bilişsel, dil, sosyal ve duygusal, öz bakım becerileri kazanırlar. Gelişimin en hızlı olduğu bu dönemde kazanılan davranışların en önemli özelliklerinin başında şüphesiz bu davranışların tüm yaşam boyu devam etmesi gelmektedir. Bunun yanında önce okul öncesi eğitim alan çocukların algılaması artmakta, yetenek ve ifade etme güçlerinde artışlar olmaktadır (Akgül, 2004). Bu nedenle okul öncesi dönem kademesine tüm dünyada özel bir önem verilmektedir (Oktay,1999; Aral ve diğ., 2002; Bütün Ayhan ve Aral, 2005; Yavuzer,2006; Ural ve Ramazan,2007).

Temel kavramlar ve bilimsel süreç becerileri bu dönemin anahtar kelimeleridir. Anlamlı öğrenme bu becerilerle kazanılır. Aktif öğrenme, bu yaş döneminin özelliği olduğu için okul öncesi eğitimde çocuklar tat alma, koklama, duyma ve hareket etme özelliklerini kullanarak yeteneklerini geliştirirler. Erken dönemde verilen eğitim çocukların daha

sonraki yıllarını olumlu bir şekilde etkilemektedir (Hong, 2004; Parlakyıldız ve Aydın,2004; Ünal ve Akman, 2006;Kıldan ve Pektaş,2009).

Ülkemizde çeşitli kuruluşlara ait okul öncesi eğitim kurumları bulunmaktadır. Bunlardan kreşler 0-2 yaş, yuvalar ise 2-4 yaş, anaokulları ise 3-6 yaş çocukların eğitimini kapsarken çocukları ilköğretime hazırlayan ana sınıfları da bulunmaktadır. Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak da 0-6 yaş çocukların eğitimi yapılabilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okul öncesi eğitim kurumları ise; anaokulu (3-6 yaş), anasınıfı (4-6 yaş), özel Türk anaokulları 3-6 yaş), uygulama sınıfları (3-6 yaş), özel azınlık anaokullarından (3-6 yaş) oluşmaktadır (Başal, 2005).

2.1.2. Okul Öncesi Eğitimin Amacı ve Önemi

Okul öncesi eğitimin genel amacı; çocuğun tüm gelişim alanlarını geliştirerek ilkokula hazırlamaktır. Bilindiği gibi aile çocuğuna belirli bir yere kadar eğitim verebilir. Oysa okul öncesi eğitim kurumları çocukların yeteneklerini ortaya çıkarıp, yaratıcılıklarını geliştirerek yeni şeyler keşfetmelerine olanak sağlamaktadır. Bu yüzden aileler çocuklarının okul öncesi eğitim almalarına destek olmalıdırlar. Çocukların gelişimlerinin oldukça hızlı olduğu okul öncesi eğitim döneminde çocuklara iyi davranışlar kazandırmanın yanı sıra hatalı davranışları da düzeltebilmek için de önemli fırsatlar vardır (Başal, 2005). Okul öncesi eğitim döneminde değiştirilmeyen davranışların ilerleyen zamanlarda değişmesi çok zor olacak ve hatta belki de mümkün olmayacaktır. Bu nedenle bu kritik dönemin iyi değerlendirilmesi gerekmekte, çocuğa mümkün olduğu kadar iyi davranışlar kazandırılmaya çalışılmalıdır. Bu da okul öncesi eğitimle desteklenirse daha da etkili olmaktadır.

Çalışan anne sayısında yaşanan artışlar okul öncesi eğitime olan talebi her sene arttırmaktadır. Bunun yanında şehirlerde oyun alanlarının da oldukça az olması ve bu nedenle çocukların evlere kapanmak zorunda kalması, çocukların sosyal ilişkiler geliştirmelerini olumsuz etkilemesi yine okul öncesi eğitime olan ihtiyacı arttıran önemli faktörlerdendir. Ayrıca okul öncesi eğitimde çocuk hem kendi hakkını hem de başkalarının hakkını korumayı öğrenmektedir (Başal, 2005).

Milaret, evrensel anlamda okulöncesi eğitimin amaçlarını şöyle sıralamıştır (Güler, 2001):

> *Toplumsal amaçlar*: Okul öncesi dönemdeki çocuklara eğitim imkânı vererek çalışan kadınların çocuklarına eğitimini sağlamak ve böylelikle onların sosyalleşmelerini sağlamak,
> *Eğitici amaçlar*: Çocukların algılamalarını geliştirerek kavrayışlarının artmasını sağlanmak,
> *Çocuğun gelişmesi ile ilgili amaçlar:* Çocukların eksiklik yaşamalarına fırsat vermeden eğitilmesini sağlamaktır.

Tüm dünyada okul öncesi eğitime önem verilmekte ve bu alana eskisine göre daha fazla yatırım yapılmaktadır. Okul öncesi eğitim konusunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen amaçlar bu konuda yapılan çalışmalara yöne vermektedir. Türk Milli Eğitimin genel amaçların ve temel ilkelerine uygun olarak; okul öncesi eğitimin amaçları şu şekilde sıralanabilir (MEB, 2010):

- Çocukların iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
- Atatürk, vatan, millet bayrak gibi ilkelere sahip çıkarak milli değerleri benimsemesini, ahlaki değerlerin gelişmesini sağlamak,
- Türkçeyi etkili kullanma,
- Hoşgörü, sevgi gibi olumlu davranışlar kazandırmak,
- Çocukların hayal güçlerini geliştirmek, yaratıcılıklarını arttırmak, problem çözme becerisi sağlamak,
- Onları ilköğretime hazırlamaktır.

Okul öncesi eğitimin sadece ulusal değil, evrensel amaçları da bu dönemde verilecek eğitimin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Diğer bir ifadeyle okul öncesi eğitimin amaçlarını yeterince idrak edebilirsek gerekliliğini daha iyi anlaşılmış olacaktır (Haktanır, 2009).

Başal (2005), okul öncesi eğitimin önemini maddeler halinde şu şekilde özetlemektedir:

- Çocuğun ilk yıllarında öğrendiği bilgiler diğer yılları için temel oluşturmaktadır. Bu nedenle çocukların ilk yıllardaki gelişimine özel bir önem verilmelidir.

- Çocukları ilkokula hazırlamak için ailelerin öğrettiği bilgi eksiklikleri giderilmektedir.
- İlkokuldan önce mutlaka okula hazırlık anlamında ön bilgi gereklidir. Okul öncsi eğitim döneminde somut öğrenmelerle öğrenme kalıcı hale gelir.
- Ülkelerin gelişme ihtiyaçları bir hayli arttığından dolayı beyin gücüne ihtiyaç vardır. Bu da eğitimle sağlanabilir.
- Çekirdek aile tipi artmıştır. Bu da çocuğa verilen önemin artması demektir.
- İnsanların imkan eşitliği ilkesinden faydalanmak istemesi de okul öncesi eğitimin önemini arttırmıştır.
- Kadınların artık sosyal hayata daha aktif olarak katılmalarının sonucu olarak çocuklarını erken okula göndermeleri için önemlidir.
- Günümüzde oyun alanlarının giderek azalması bu yerlerin ihtiyacını arttırmıştır.

Toplumda okul öncesi eğitim bakıcı görevi de üstlendiği yanlış bir algı da bulunmakladır. Bu düşünce oldukça yanlıştır. Çünkü çocuğun bakımını ve eğitimini aile ve okul birlikte desteklemelidir. Aile desteği olmadığında çocuk eğitiminde çok büyük eksikliklerin ortaya çıkma olasılığı artmaktadır. Bu nedenle okul öncesi eğitimin amaçlarına ulaşabilme okul-aile işbirliğini gerekli kılmaktadır.

2.1.3.Okul Öncesi Eğitimin Temel İlkeleri

Amaçlar ve çocuk gelişim özelliklerine bakılarak okul öncesi eğitimin temel ilkeleri oluşturulmuştur. Bu ilkeler okul öncesi eğitimin esasını oluşturmakta olup şu şekilde ifade edilebilir (MEB, 2010):

- Her çocuk bir bireydir ve bireysel farklılıklar esastır.
- Okul öncesi dönem çocuk için temeldir ve önemli bir yere sahiptir.
- Çocuğun gelişiminde kritik dönemler vardır.
- Eğitim ihtiyaçlara göre şekillenmelidir.
- Eğitim çocuğu bütün yönlerden ele alarak eğitmelidir.
- Aktif katılım önemlidir.
- Kendi kendine öğrenme esas alınmalıdır.
- Oyunla öğrenme temel alınarak bütün etkinlikler ona göre düzenlenmelidir.

- Gelişimde sosyal ilişkiler önemlidir.
- Kalıtım ve çevre gelişimde etkilidir.

Oktay (2002), okul öncesi eğitimin diğer temel ilkelerini şu şekilde sıralamıştır:

— Okul öncesi eğitim çocuğun bütünlüğünü dikkate almalı,
— Etkin katılım ve ilgi olmalı,
— Yetenekler desteklenmeli,
— Her konuda öğrenme ve öğrenmeler arasında da ilişki kurulmalı,
— Daha fazla duyuya hitap ederek öğrenme olmalı,
— Çocuk kendi kendine düşünme ve öğrenme konusunda desteklenmeli,
— Çocuğa eğitim için yeterli zaman ve uygun mekân sağlamalı,
— Çocuk kendi kendini disiplene edebilmeyi öğrenebilmeli,
— Çocuğa iyi düzenlenmiş bir oyun ortamı sağlanmalıdır.

Okul öncesi eğitimde temel ilkeler programın başarısı için gereklidir. Bu nedenle bu ilkeler göz ardı edilmeme, ilkeler yapılacak faaliyetlere yön vermelidir.

2.1.4.Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Tarihi Gelişimi

Türkiye'de okul öncesi eğitimin tarihini Cumhuriyetten önce ve Cumhuriyetten sonra olmak üzere 2 aşamada ele almak mümkündür.

2.1.4.1. Cumhuriyet Öncesi Dönemde Okul Öncesi Eğitim

Osmanlı döneminde erken çocukluk eğitimi veren kurumların başında sıbyan mektepleri gelmektedir. Bu okullar küçük yaştaki çocuklara dini eğitim vermekteydi. Bu nedenle sıbyan mektepleri anaokuluna veya daha küçük yaştaki çocukların da gidebildiği için kreşe veya çocuk yuvasına benzetilebilir (Akyüz, 1996).

Osmanlı döneminde sıbyan mektepleri dışında ayrıca Islahhane ve Darüleytam denilen ve kimsesiz çocukların kaldığı, eğitim aldıkları yerler de bulunmaktaydı. Bu kurumlarda da küçük çocukların eğitim alması amacıyla 2 ve 7 yaş arası dönemi kapsayan okul öncesi eğitim verilmiştir. Fakat ne sıbyan mekteplerinin ne de Islahhane ve Darüleytamların tam anlamıyla okulöncesi eğitim kurumları olduklarını söylemek zordur (Akyüz, 1996).

Cumhuriyet öncesinde okul öncesi eğitim konusunda ki önemli gelişmelerden birisi 1913 yılında görülmüştür. Bu yılda çıkarılan Tedrisat-ı İptidadiye Kanunu Muvakkatı (geçici ilköğretim yasası) Emrullah Efendi'nin Nazırlığı döneminde çıkarılmıştır. Bu yasada ana mektepleri ve sıbyan mektepleri ilköğretime bağlanmış, ana mekteplerinin ülkenin her yerinde açılacağı belirtilmiştir. Yasada öğrencilerin yaşları, öğretim teknikleri ve temel ilkeler gibi konular hakkında açıklamalar bulunmaktadır. Bu yasadan 2 sene sonra ise Ana mektepleri Nizamnamesi çıkarılmıştır. Anaokulları Tüzüğü anlamına da gelen bu yasa yine okul öncesi eğitim hakkında önemli gelişmeleri bünyesinde barındırmaktadır (Kandır, 2001)

Balkan Savaşları sırasında okul öncesi eğitim girişimleri sekteye uğramıştır. Fakat buna rağmen resmi anaokullarının 1913-17 tarihleri arasında da açılmaya devam etmesi bize savaş yıllarında da eğitime gereken önemin verilmeye çalışıldığını göstermektedir. Ayrıca bu dönemde okul öncesi eğitime öğretmen yetiştirme çalışmaları da yapılmıştır (Başal, 2005).

Cumhuriyet öncesinde açılan okul öncesi eğitim okulların en büyük eksiği, iyi yetişmiş öğretmendir. O dönemde öğretmen bulmak büyük bir sıkıntıdır. Eğitim Bakanlığı çocuk bahçesi açmak için ödenek konularak toplam 10 tane çocuk bahçesi açılmıştır. Bu okullarda farklı sosyo-ekonomik ailelerden gelen çocuklar aynı yerde eğitim gördüğü için fırsat eşitliğinin uygulandığı söylenebilir (Akyüz, 1996).

2.1.4.2.Cumhuriyet Dönemi Okul Öncesi Eğitim

Cumhuriyet ilan edildiğinde 38 ilde toplam 80 anaokulu vardır. Harf inkılabının gerçekleştiği 1928 yılı ile birlikte okuma yazmaya verilen önem arttığı için ilkokullara ağırlık verilmiş, bütçeden gelen ödenekler ilkokullarda kullanılmış, okullaşma oranında önemli artışlar görülmüştür. Fakat ilkokullara verilen önem anaokullarına verilen değerin azalmasına neden olmuş, ağırlık okuma-yazma çalışmaları için ilkokullara kaymıştır (Başal, 2005)

Oktay (1989) ise ilkokullara verilen ödeneklerin anaokullarına da verilmemesi nedeniyle bu kurumların sayısının azaldığına dikkat çekmektedir. Fakat çalışan anne sayısında görülen artışlar nedeniyle açılan çocuk yuvaları sayısı da artmıştır. Cumhuriyetin başlarında özellikle 1937-38 yıllarında hiç resmi okul öncesi eğitim kurumunun olmaması

dikkat çekicidir. Bu dönemde özel olarak çalışan 47 anaokulunun 14'ünün Türk, 32'sinin yabancı ve azınlık anaokulundan oluşması yine dikkat çekici gelişmelerdendir.

Kız enstitüleri ve Pratik Kız Sanat Okulları kadının iş hayatına katılmasının sonucu olarak açılmıştır. Bu okullarda el becerileri, ev yönetimi, çocuk bakımı ve eğitimi, genel bilgi dersleri gibi dersler okutulmuştur. 1934-35 yılında açılan Kız Meslek Öğretmen Okulu daha sonraki dönemde 4 yıllık olarak eğitim vermiş ve adı Kız Teknik Öğretmen Okulu olarak değiştirilmiştir (Aral ve Arkadaşları, 2000).

Okul öncesi dönemindeki çocukların eğitimi konusu, ilk kez 1949 yılında düzenlenen IV. Milli Eğitim Şurasında aile eğitiminin sağlanması ve ailede demokratik eğitimin uygulanması şeklinde iki madde yer almıştır. 1953 yılında gerçekleştirilen V. Milli Eğitim Şurasında okul öncesi eğitim kurumlarının açılması konusuna yer verilmiş, daha sonra VI. ve VII. şuralarda ise ilköğretim bünyesinde okul öncesi eğitim kurumlarının açılabilmesi öngörülmüştür (Oktay, 2002).

Okul öncesi eğitimin genel amaçları 1974'te gerçekleştirilen IX. Şurada tekrar belirlenmiş ve bu amaçlar şu şekilde açıklanmıştır (Oktay, 2002):

1. Çocukların her yönden gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Çocukların temel eğitime hazırlanmasını sağlamak,
3. Dezavantajlı ailelerden gelen çocuklar için uygun eğitim ortamı yaratmak,
4. Dezavantajlı çevrelerden gelen çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamak.

Bunun yanında 9. Milli Eğitim Şurasında okul öncesi eğitim kurumlarının bağımsız olarak da, ilkokula bağlı anasınıfı olarak da açılabilmesine yönelik kararlar alınmıştır.

Türk milli eğitim sistemi ve öğrenci akışı gibi konuların ağırlıklı olarak ele alındığı ve 1981'de gerçekleştirilen X. Milli Eğitim Şurasında konu ele alınmış, ilkeler belirlenmiştir. Anasınıfının esasları, programları gibi konular bu şurada ele alınmıştır (MEB, 1998).

Eğitim yönetimi ve okul öncesi eğitimin ağırlıklı olarak ele alındığı ve 1993 yılında gerçekleştirilen XIV. Milli Eğitim Şurasında okul öncesi eğitimin özel bir gündemle ele alınması ayrı bir öneme sahiptir (Oktay, 2002).

İrfan Erdoğan'ın Talim Terbiye Başkanı olduğu 2006 yılında yapılan XVII. Milli Eğitim Şurasında ise okul öncesi eğitim konusunda gelişme görülmüş olmakla birlikte Avrupa'ya oranla oldukça geride kaldığımız belirtilmiş, konu ile nelrin yapılması gerektiği gibi konulara değinilmiştir. Şurada anasınıflarına ikili öğretim gelmesi, anaokullarının hem tekli hem ikili öğretim yapabilmesi gibi konulara değinilmiştir. Ayrıca 17. Milli Eğitim Şurasına göre okul öncesi eğitimde fiziki olarak da yetersizlikler vardır ve bunların giderilmesi için çalışmalar yapılmalıdır. Fakat kaynak aktarımının şu an için yetersiz olduğu belirtilmiş, şura sonunda konu ile ilgili önerilere yer verilmiştir (MEB, 2006).

2.1.5. OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARININ GELİŞİM ÖZELLİKLERİ

Gelişim genel bir ilkesi gereği gelişim bir bütün olup belli sıralar şeklinde gerçekleşmektedir. Gelişim dönemleri birbirleri ile etkileşim içindedir. Okul öncesi eğitim de çocukları fiziksel, sosyal duygusal, dil, özbakım açısından geliştirmeyi amaçlamaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarının bunları sosyal bir ortamda yapmayı amaçlaması önemlidir (Myers, 1990).

Çocukların büyüyünce daha yaratıcı ve verimli olmalarını sağlayan okul öncesi eğitim kurumları çocukları sosyal, duygusal ve yetenek açısından geliştirmektedir. Okul öncesi eğitim kurumları çocukların bireysel farklılıklarını dikkate alarak onların bilişsel, fiziksel, sosyal duygusal ve dil gelişimlerini arttırarak onların olumlu bir kişilik sahibi olmalarını sağlar. Okul öncesi eğitime devam den çocuklar zihinsel gelişim açısından bu okula devam etmeyen çocuklara göre daha şanslıdır. Bu durum yapılan araştırmalarla da ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi eğitimin hedefleri, çocukların gelişim alanlarına bakılarak yazılmaktadır. Çocukların sosyal, bilişsel, psikomotor ve dil gelişimi olmak üzere dört gelişim alanı özellikle okul öncesi dönemde dikkat edilmesi gereken alanlardır (Başal 2005).

2.1.5.1.Psikomotor Gelişim

Çocuklar sürekli büyüme içindedirler. Bu büyüme çocuğu yetişkinlerden ayırır. Çocukların gelişimi; görünür ve görünmez olmak üzere 2 büyümeyi içerir. Görünmez büyüme iç organlardaki büyüme iken görünür büyüme ise vücudun hacminde meydana gelen değişimdir. Motor gelişim de görünür büyüme içindedir. Motor kelimesi hareket,

motor hareketler ise bireyin vücudunu amaçlı bir şekilde hareket ettirmesi anlamına gelmektedir. Refleksler, koşma, atlama, zıplama becerileri çocukların motor becerileri olarak adlandırılır. Doğduğu anlardan itibaren çocuklar hareket eder, döner, emekler, yuvarlanır ve ellerini kollarını sallarlar. Bu davranışlar motor gelişime örnek olarak verilebilir (Aral ve arkadaşları, 2001).

Bireyin yapmış olduğu hareketlerini amaçlı hale getirmesi motor gelişim kapsamındadır. Fiziksel gelişim arttıkça dayanıklılık, kas koordinasyonu, esneklik ve aynı zamanda kişisel gelişim de artmakta, bu durum psikomotor gelişiminin önemine işaret etmektedir. Okul öncesi eğitimin önemli isimlerinde Montessori'de eğitimde motor gelişime çok önem vermiş, çocukların doğal olarak yaptığı hareketlerin önemini vurgulamış ve serbestçe sınıfta dolaşmalarına, kullandığı materyallerin bu özellikte olmasına dikkat etmiştir. Bilindiği gibi tüm öğrenmeler duyu-hareket temeline bağlıdır. Çocuk devamlı hareket etmekte, böylece fazla enerjisi atmakta, bol bol oksijen ve besine ihtiyaç duyup karşılamakta olup bu şekilde büyüme devam etmektedir. Bu nedenle çocukların gelişimleri için hareket etmesi yani motor gelişimi gereklidir. Çocuğa kazandırılacak olan sağlıklı hareket eğitimi, onun sağlıklı, düzen içinde ve iş birliği içinde olmasına yardım edecek olup çocuk için spor yapmanın temeli de böylece atılmış olacaktır (Çağlak,2005).

Motor becerilerdeki hedef, kas koordinasyonunu sağlamaya yönelik olup, bu durum çocukların psikolojik sağlığını da etkilemektedir (Başal,2005). Bu konuda özgürce hareket edip enerjisini atan çocukların mutlu oldukları bilinmektedir. Bu nedenle okulda, evde çocuklar sabit durmaya, oturtmaya zorlandığında çocuklar mutsuz olur. Bu nedenle çocukların hareketleri kısıtlanmamalı özgürce hareket edebilmesine fırsat tanınmalıdır. Özgürce hareket eden, deneyen çocuk yaratıcılığını da bu şekilde geliştirecektir.

0–6 yaş arası fiziksel gelişim aşağıda yer aldığı gibidir (Ülgen ve Fidan, 1984):

Baş: Başlangıçta bebeğin başı daha büyüktür. Yaş büyüdükçe vücuduna oranı normal düzeye gelir.

Boy ve Ağırlık: Yeni doğan bir bebeğin boyu yaklaşık olarak 50 cm, kilosu ise 3,5 kg dolayındadır. İki yaşına kadar boy ve kilo hızı bir şekilde artar. Daha sonra bir yavaşlama olur ve büyüme hızı yavaşlayarak devam eder. 12 aylık aylık bir bebek doğumdaki boyunun yarısı kadar daha uzamıştır.4 yaşına geldiğinde doğumdaki boyunun yaklaşık iki misline ulaşmıştır.

Kemikler: bebek yeni doğduğunda kemik daha olgunlaşmamıştır, kıkırdak şeklindedir. Bu kıkırdaklar zamanla kemikleşir. O nedende küçük çocuklar düştüklerinde kemiklerde kırılma meydana gelmez. Bu faydasının yanı sıra zararları da vardır. Eğer çocuk yanlış durursa veya travma yaşarsa kemiklerin biçiminin değişmesi kolay olmaktadır. O yüzden 3-6 yaş arasında duruş bozukluğunun olmamasına dikkat edilmelidir.

Dişler: Çocukların ilk dişleri 5-10 aylar arasında çıkar. 3 taşa kadar da nerdeyse çoğu diş çıkmış olur. Bu süt dişleri 6 yaşa kadar çocukların çiğnemesine yardımcı olurken sonrasında düşer ve 7 yaş dişleri denilen kalıcı dişler çıkar. Bu kalıcı dişlerin sağlığına önem verilmelidir. Çünkü daimidir.

Sindirim ve solunum sistemi: Bebek yeni doğduğunda sadece anne sütü ve mama benzeri gıdaları sindirebilir. 6 aylık olana kadar da anne sütü dışında bir gıda verilmemelidir. Sonraki aylarda sindirim sistemi geliştiği için farklı yiyecekleri yiyebilecek hale gelir. Bebekler yetişkinlere oranla daha hızlı nefes alıp verirler.

Beyin ve sinir sistemi: Yeni doğan bebek bazı reflekslere sahiptir be beyin ağırlığı da

300-350 gr civarındadır. Beyin geliştikçe bilinçli hareketler de oluşmaya başlar.

2.1.5.2. Sosyal-Duygusal Gelişim

Bireyin çevresindekilerle etkileşim içinde olması, onlara uyum sağlayabilmesi, baskı ve zorluklara karşı bilinçli olması anlamına gelen sosyal gelişimle (Yavuzer, 1979) ilgili okul öncesi hedeflerde çocuk-çocuk, öğretmen-çocuk, çocuk-faaliyet etkileşim alanları bulunmaktadır. Bu alanlar çocukların kendileriyle ve başkalarıyla olumlu ilişkiler kurmasını ve çevresini faydalı olmasını amaçlamaktadır (Başal,2005). Bu faaliyetlerde arkadaşıyla ve öğretmeniyle iyi iletişim kuran çocuklar sosyalleşmekte ve ifade etme güçleri de artmaktadır.

Araştırmacılar, çocuğa bakan kişiyle çocuk arasında olumlu bir ilişki olmasının önemine değinerek bu ilişkinin çocuğun sosyal gelişimine olumlu katkı sağladığını ve bu durumun da zihinsel, duygusal, kişilik gelişimini etkilediğini savunmuşlardır (Önder,2005). Okul öncesinde de öğretmen bu konumdadır bu yüzden de çocuk için çok önemli bir yere sahiptir. Çocuğa bakan kişiyle çocuk arasında olumsuz bir ilişki olması durumunda ise

çocuk mutsuz olmakta ve güvensizlik yaşamaktadır. Bu da öğrenmesini ve hazırbulunuşluğunu olumsuz etkilemekte çocuğun ileride başkalarına karşı da güvensiz bir insan haline gelmesine neden olmaktadır.

Toplum içinde yaşamak çocuk için bir ihtiyaçtır. Çocuk orada kabul edilmek ister. İşte okul öncesi eğitim çocuğa bu imkanı sunması bakımından önemlidir. Çünkü ona sosyal bir çevre yaratır. Bu çevrede çocuk toplumdaki kişilerle etkileşim içinde olur, çevresine katkıda bulunur (Kantarcıoğlu, 1988). Bu özellikleri kazanan çocuklar ilkokula başladıklarında okuluna daha çabuk uyum sağlayıp arkadaşlarıyla daha iyi iletişim kurmaktadırlar.

Okul öncesi eğitimle çocuk, günlük yaşamdaki kuralları, sorumluluk almayı, paylaşmayı, işbirliği kurmayı, gruba katılmayı öğrenir. Yardımlaşma dayanışma becerileri kazanır. Sağlıklı ve mutlu olur (Aral ve diğerleri, 2003).

Teknoloji çağında çocuklarımızın en çok eksik oldukları gelişim alanı sosyal duygusal gelişimdir. Çünkü tablete, telefona bağımlı yaşayan çocuklar çevrelerini görmemektedir. Çocuklara olumlu çevreler yaratmak, o ortamda paylaşarak ve sevgiyle büyümelerini sağlamak hepimizin görevi olmalıdır. Çocukların buna ihtiyacı vardır, geleceği ve mutluluğu için sevgi gereklidir. Hele ki ülkemizin geçtiği bu zorlu dönemde çocuklarımıza bu güveni verip onların geleceğe umutla bakmalarını, güçlüklere karşı ayakta durmalarını sağlamalıyız.

Tablo 1. Sosyal Gelişime İlişkin Normlar Çizelgesi (Başaran, 1996)

Yaş	**Sosyal Yetenek**
1.ay	Kucağa alınmayı, dokunulmayı sever ve sakinleşir.
2. ay	Konuşulduğunda gülümseyerek tepki verir.
3. ay	Konuşulduğunda, sese karşı bazı anlamsız sesler çıkarır.
5.ay	Yabancılara karşı dikkatlidir ve farkındalığı artmıştır.
6. ay	Yabancılara karşı korkusunu belli eder
8 ay	Ayrılma kaygısı bu dönemin özelliğidir. Korku tepkileri oluşur. Ce-ee oyunu oynayabilir ve sever.

9 -12. Ay	Eğer yetişkin bebeğin davranışına güldüyse davranış pekiştirilmiş olur ve tekrarlanır. Hafif vuruşları ve sarılmaları vardır. Sesleri ve hareketleri taklit etmeye başlamıştır.
12-18. ay	Başka çocuklarla oynamaya başlamıştır ama tepkileri çok azdır, daha çok yalnız oynamayı tercih eder. Buna paralel oyun denir.Kovalama, saklanma ve diğer grup oyunlarını sever.
24-36	Ana- babanın sabrını ölçer, onları dener. Hareketlerine ne tepki vereceklerini merak edip hareketi tekrarlar. Çevreyi keşfetme aşamasındadır. Fakat gözetilmesi gerekir

Tablo 1'e bakıldığında çocuk büyüdükçe paylaşma duygusu da artar ve birlikte oyunlar oynamaya yönelecektir. Ama daha küçük yaşlarda bu durum mümkün olmamaktadır. Özellikle çocukların birbirleriyle iletişimde bulundukları alanlar onların paylaşma ve iletişim kurmada doğru yönlendirmeyle daha olumlu bir şekilde gelişeceğini söyleyebiliriz.

2.1.5.3. Dil Gelişimi

İletişimde bulunabilmek için kullanılan en temel araç olan dil, duygu ve düşünceleri ifade etme, kendimizi anlatabilmede önemli bir yere sahiptir. Dil aynı zamanda toplumsallaşmada olduğu kadar özbenliğin gelişmesinde ve zihinsel gelişimde de etkilidir (Kerem, 2005).

Dilin kurallara göre kullanılması, sayı ve sembollerin saklanması gereklidir. Dil gelişiminin olması için öncelikle sesin duyulması gereklidir. Sonrasında ise deneyim kazanması için tekrar etmesi önemlidir. Bilindiği gibi çocuklar yetişkinleri model alarak konuşmayı öğrenirler. Dil, insanların istek ve düşüncelerini ifade etme gereksinimi sonucu ortaya çıkmıştır (Aral ve diğerleri, 2001).

Öztürk (2005) araştırmasında okul öncesine giden ve gitmeyen çocukları karşılaştırmış, bu kurumlara devam eden çocukların alıcı ve ifade edici dillerinin daha olumlu yönde geliştiği gözlenmiştir. Ayrıca okul öncesi eğitime devam eden çocukların sözcük

dağarcıkları daha geniştir. Okul öncesi eğitimin çocuğun dil gelişimini olumlu etkilediği gösteren farklı araştırmalar da bulunmaktadır (Başal, 2005).

Okul öncesinde oynanan oyunlar dil gelişimi açısından oldukça önemlidir. Çünkü çocuk oyunla daha çok şey öğrenebilir. Sosyalleşmesi açısından da bakacak olursak dil gelişimine olumlu etkisi vardır. Ayrıca kendini oyunda rahat hisseden çocuk düşündüklerini daha kolay ifade edebilecektir. Sözcük dağarcığı buna bağlı olarak gelişir. Okul öncesinde okunan hikâyeler, tekerleme, drama vb. etkinlikler çocuğun dil gelişiminde etkilidir. Ayrıca çocuk arkadaşlarından da pek çok şey öğrenir. Onlarla iletişime geçer, bu şekilde dil gelişimini de hızlandırır.

Tablo 2. 0-5 Yaşlarında Dil Gelişimi Dönemleri ve Temel Özellikleri (Selçuk, 2004: 106)

0-5 YAŞLARINDA DİL GELİŞİMİ
1-12 ay: Agulama, taklit etme ve anlamsız sesler çıkarmayla dil gelişimi başlar. 1. Yaşta ilk kelimeler söylenir ve alıcı dili de gelişmiştir.
13-24 ay: İki kelimeli cümle kurmaya geçilmiştir. Olumsuz ifadeler; hayır, yok gibi kelimeler kullanır. Soru ifadeleri kullanabilir.
25-36 ay: 2 buçuk yaşına gelen bir çocuk artık düzgün cümle kurmaya başlamıştır. 2-3 kelimeleik cümleleri vardır. Gramer kurallarına yavaş yavaş uyar.
37-48 ay: 1500 e yakın kelime bilen bu yaş grubu çocukları yetişkin gibi konuşabilir ama telaffuzu farklıdır. Hikaye anlatabilir. Gelecek zaman kullanılmaya başlar.
49-60 ay: Yetişkin konuşmasına geçilmeye az kalmıştır. Bildiği kelime sayısı artmıştır ve uzun cümleler kurar. Mecazi ifade kullanılmaya başlanır.U zun cümleler kurabilir.

2.1.5.4.Bilişsel Gelişim

Bilişsel gelişim; iletişim becerisini geliştiren, çevre ile etkileşimi arttıran, dünyayı anlamamıza yarayan süreçleri içerir. Bilgi kazanmak zihinsel etkinlikler yoluyla olur. Bu

yöntem bilgileri elde etmek, saklamak, yorumlayıp yeniden düzenlemek değerlendirmek ve yeniden kullanmaktır (Aral ve diğ., 2001).

Türkiye'de bilişsel gelişim konusunda yapılan araştırmalara göre okul öncesi eğitime devam eden çocukların bilişsel gelişiminin bir basamağı olan başarı düzeyinde de artışın olduğu görülmüştür. Gürkan (1979) yapmış olduğu araştırmalar, okul öncesi eğitimin akademik başarı düzeyini arttırdığını göstermiştir. Sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan yerlerde aile çocuğa iyi bir ortam sağlamış, okul öncesinde öğrenilen bilgilerin bir kısmını önceden çocuğa vermiştir. Ama sosyo-ekonomik düzeyi düşük olan yerlerde çocuk çok az bir bilgiyle okula gelir. Bu nedenle de okulda gördüğü bilgilerin sayısı ona göre fazladır. Bu nedenle bu bölgelerde verilen eğitim daha faydalı olduğunu söylemek mümkündür (Başal, 2005).

Okul öncesi eğitimde neden-sonuç ilişkisi kurma, yaratıcı düşünme ve problem çözme yeteneği gelişmektedir. Deneyler, okuma yazmaya hazırlık çalışmaları, Türkçe dil etkinlikleri bu yeteneklerin gelişmesinde etkili olan birkaç etkinliktir. 2-6 yaşları arasında çocukta boyut, şekil, renk vb. kavramlar oluşmaya başlar. Eğer bu yaşlarda çocuğa olumlu bir ortam sunulursa bilişsel gelişim olumlu yönde gelişir ve yaratıcılık artar (Aral, 2001). Çocuk zengin bir çevrede algılarını harekete geçirir ve öğrenmeler gerçekleşir. Deneme- yanılma yaparak gerçeğe ulaşır. Problem çözme yeteneğini geliştirir.

2.2.AİLE

2.2.1.Anne, Baba, Çocuk İletişimi ve Önemi

Anne ve baba ilişkisi çocuğun kişilik gelişiminde önemli bir yere sahiptir. Çocuk anne babayı gözlemler, onları model alır, bu şekilde öğrenmelerini gerçekleştirir ve kendine bir yön çizer. Anne baba arasında olumsuz bir ilişki varsa bu durum çocuğun kişilik gelişimine de yansıyacağından dolayı güvensiz bir yapı içerisinde öğrenmeler gerçekleşir. Eğer bir ailede sevgi ve saygı bağı varsa, çocuk cinsiyet rolünü benimseyip ona uygun davranacaktır. İsteyen ve istenmeyen davranışlar da bu şekilde ortaya çıkmaktadır (Yavuzer,1998).

İnsan hayatının ilk 6 yılı kimlik kazanmada çok önemli bir yere sahip olduğu için anne ve babaya önemli görevler düşmektedir. Bütün eğitimciler bu konuda görüş birliği içindedir. Aile içinde sevgi saygı olursa çocuğun psikolojik durumu da iyi olacaktır. Ama

ailede olumsuz bir ortam varsa çocuk kaygılı, güvensiz, mutsuz bir kişiliğe sahip olacaktır.

Anne ve baba kendi çocukluk dönemlerinde olumsuz yaşantıya sahip olmuşlarsa bu onların çocuklarına da yansımaktadır. Olumsuz sosyo-ekonomik durum, erken evlenme, erken çocuk sahibi olma vb. durumlar bu olumsuz yaşantılara örnek olarak verilebilir (Yavuzer, 1998). Sorunlu çocukların ailelerini araştırıldığında bu gerçek ortaya çıkmaktadır.

Anne ve baba öncelikle çocuğunun içinde bulunduğu gelişim özelliğini bilip, ona göre hareket etmelidir. Düzeylerinin üzerinde öğrenemeyeceği bir konuda ısrarcı olmamalıdır. Bu ısrar artarsa çocuğun kendine güveni azalmakta ve özgüveni düşük birey haline gelmektedir. Ayrıca her çocuğun yeteneğinin farklı olduğu gerçeği de gözardı edilmemelidir. Çocuğunu iyi tanıyan ebeveynler onunla daha iyi ilişki kurup bu ilişkilerini daha da geliştirebilirler (Yavuzer, 1998).

Ülkemizde çocuklardan çok aileler yarış içindedir. Herkes çocuğunu başkasıyla kıyaslamakta, bu durum çocuklar üzerindeki baskı oluşturmaktadır. Bunun sonucu olarak da mutsuz, özgüven açısından zayıf çocuklar yetişmektedir. Çocukların tek ve özel olduğunu unutulmamalı, önemli olanın onun mutluluğu olduğunu göz ardı edilmemelidir. Onlara destek olunmalı, her durumda yanlarında olunduğu söz ve davranışla gösterilmelidir.

2.2.2.Okul Öncesi Dönemde Okul-Aile İşbirliği

Okul, okul öncesi dönemde annenin yerine geçen bir kurum olarak görülmemelidir. Çünkü okul, anneye çocuk eğitiminde katkı sağlayan bir kurumdur. Okul bu nedenle önemlidir (Aksoy ve Turla, 1999).

Öğretmen için aileyi tanımak demek çocuğu da büyük ölçüde tanımak demektir. Çünkü çocuklar okulda ailelerini yansıtırlar. O nedenle aile ile okulun devamlı işbirliği halinde bulunması gereklidir. Bu durum kaliteyi de arttıracaktır (Arı, 2005).

Ailelerin çocuk eğitimine daha bilinçli katılmalarını sağlamak için onlara da eğitimler verilebilir. Çocukların gelişimlerine doğrudan katkısı olan bu eğitimlerin sayısı arttıkça okuldaki olumsuz olan şeyler de ortadan kalkmaktadır. Aileler bu şekilde okula daha yakınlaşıp güven duymaktadır (Arabacı,2005).

Bir öğretmen okulda ne öğretirse öğretsin bu bilgiler aile tarafından desteklenmediğinde çocuğun gelişimine katkısı sınırlı olmaktadır. Çünkü eğitim bir süreç olup aile de bu sürecin içerisinde önemli bir yerdedir. Bu nedenle ailelerin de eğitimle bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Bu eğitimler hem okul için hem de aile için oldukça faydalıdır (Kandır, 2005).

Okul öncesi kurumlarında yapılacak bazı çalışmalarla ailelerin çocuk eğitimi sürecine katılımı sağlanabilir (Aksoy ve Turla, 1999):

1. Bir dilek kutusu oluşturulup aileler isteklerini bu kutuya atabilirler.
2. Ailelerin görebileceği bir panoya çalışmalar, etkinlikler asılabilir.
3. Aylık bültenlerle okulda öğrenilen şarkı hikâye vs. haber verilebilir.
4. Ailelerin isteklerine göre seminerler düzenlenebilir. Aile eğitimi ihtiyaç belirleme formu gibi formlarla bunlar sağlanabilir.
5. Yapılacak olan gezilere aileler çağırılabilir.
6. Gelişim formu doldurularak her dönem sonunda aileler çocukların durumundan bilgilendirilir.
7. Okulda etkinlik yapmak üzere okula davet edilebilir.
8. Veli toplantıları düzenlenebilir.

İlgili Araştırmalar

2.3.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Koç (1996), araştırmasında geliştirmiş olduğu anketi 384 veliye uygulamıştır. Araştırma bulgularına göre anne ve babaların eğitim düzeyi dikkat alınmıştır. Sırasıyla yöntem, sağlık ve beslenmeyle ilgili alanları önemsedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

UNESCO tarafından yapılan çalışmada okuldan beklentilerden bazıları; kişiliği geliştirmek, duygu ve heyecanlarını karşılamak, sosyal yönden destekleme, bakıcı görevi yaparak annelere destek olma, psikomotor, dil gelişimi açısından gelişimi sağlama, kendisini ifade etmesine fırsat vermektir. (Metin ve diğ. 1993).

Metin ve diğ. (1993), anne babaların anaokulundan beklentilerini tespit etme amaçlı yaptıkları araştırmada 90 çocuğun anne ve babalarına anket uygulamıştır. Bu anketin sonucunda %37 si ile babaların %35.6'sı anaokulunun seçiminde öncelik olarak

eğitimin kalitesini ve eğitimcilerin özelliklerini tercih etmişlerdir. Daha sonra bu sonuçları %35.6 ortalama ile sağlıklı ve güvenli bir ortam, üçüncü sırada ise %8.9 ile anaokulunu fiziksel özellikleri olmuştur. Anne ve babaların okuldan beklentilerine bakıldığında anneler %35.6, babalar %41.1 ile sosyal davranışları öğrenme beklentisi en yüksek çıkmıştır.

Bölükbaşı (2002), yaptığı araştırmada okul öncesi eğitime devam eden çocukların bir çk bakımdan daha olumlu bir gelişim gösterdiğini ortaya oymuştur.

Oturak ve Atken (2005), okul öncesi eğitim kurumlarına çocuklarını gönderen ailelerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine inanma düzeylerini incelediği araştırmasında ailelerin okul öncesi eğitime öneminin ve gerekliliğinin ne derecede bilinçli oldukları ve okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda ailelerin çocuğun yaşamında okul öncesi eğitimin önemimin farkında ve bilincinde oldukları sonucuna varılmıştır. Ailelerin çocukları okul öncesine gönderme nedenlerinin en çok ilköğretime hazırlık olduğu, sonrasında ise okul öncesi eğitimin çocuğun daha sonraki eğitim aşamalarına hazırlık olması amacı taşıdığı görülmüştür. Çalışan annelerin sadece çocuğun bakılacak bir yer olarak görmedikleri , aksine sadece eğitim alması için gönderdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan velilerin hepsi okul öncesinin gerekliliğine kesinlikle inanmaktadır ve bu durumun çocuklar için anlamlı farklılık yarattığını düşünmektedirler. (Akt. Tokuç, 2007)

Argon ve Akkaya (2008) tarafından yapılan çalışmada ilkokula hazırlama, özbakım becerilerini kazandırma ve sosyal davranışlar açısından okulöncesi eğitim önemli yararlar sağlamıştır.

Özen (2008), yaptığı araştırmada anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentilerini araştırmıştır. Anne ve babalar sosyal gelişime etki ettiği konusunda ortak fikirdedirler. Fakat okul öncesi eğitimin duygularını ifade etme becerisi kazandırması gerektiği konusunda annelerin görüşleri farklılaşmıştır. Ayrıca araştırmanın sonucuna göre çalışan anneler çalışmayan annelere göre okul öncesi eğitimde çalışan öğretmenlerin özelliklerini daha çok dikkate alıp buna göre beklenti içindedirler.

2.3.2. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Jaconson ve Engelbrecht (2000), yaptığı araştırmada Kuzey Teksas'ta yaşayan ailelerin ve okul öncesi eğitim ile ilgili ne gereksinimleri olduğunu, deneyimlerini ve öğrenme yollarının ne olduğunu belirlemek istemiştir. Bunun için ailelere ihtiyaç değerlendirme yöntemini uygulamıştır. Araştırmanın sonucu olarak öğretmenlerin üniversite mezunu olmayan ailelerle üniversite mezunu olan ailelere göre daha çok irtibat halinde olduklarını belirlemiştir. Ayrıca üniversite mezunu aileler bilgiyi yazılı materyallerden edinmelerine rağmen, üniversite mezunu olmayan ailelerin bilgiyi birbirleriyle paylaşarak öğrendikleri sonucuna varılmıştır.

Foot, Howe ve arkadaşlarının (2000), yaptıkları çalışmaya İskoçya'da 911 aileyle yapılan anketle ailelerin okul öncesi eğitimden beklentileri ve tercihleri araştırılmaya çalışılmıştır. Sonuçlara bakıldığında aileler için en önemli beklenti, çocuklarının güvenlik ve bakımını sağlayacak olması ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar eğitim durumuna, çevreye ve ailelerin ihtiyaçlarına bağlı olarak değişiklik göstermiştir.

Sakai (2006), okul öncesi eğitime giden Japon ve Türk çocukların annelerinin okul öncesi dönem çocuğunun özellikleri ve eğitimi konusundaki görüşlerini belirlemek için yaptığı araştırmada, 300 Türk, 300 Japon olmak üzere toplam 600 anneye 57 soruluk bir anket uygulamıştır. Çocuklarını anaokuluna neden gönderdikleri konusunda sorulan soruya Japon ve Türk anneler aynı oranlarda "çocuğun gelişmesi" için yanıtını vermişlerdir. Ayrıca okul öncesi eğitimin çocuğun ileriki yaşamını etkilemesi konusundaki şık da hem Türk hem Japon anneler tarafından yaklaşık aynı oranda yanıtlanmıştır. Okul öncesi eğitimin zorunluluğu hakkında Türk annelerin zorunlu olma konusunda daha yatkın oldukları ortaya çıkmıştır. Özbakım becerileri ile ilgili olan soruyla ilgili, Japon annelerin çocuklarına erken yaşlarda sorumluluk verdiği, Türk annelerin ise daha korumacı yapıda olduklarından dolayı sorumluluk vermekten kaçındıkları sonucuna ulaşılmıştır.

III. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi yer almaktadır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırma; farklı yerleşim bölgelerindeki velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan nitel bir çalışmadır. Araştırma, Türkiye'de okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin tanımlar, sorgulamalar içerdiği için nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması niteliğindedir.

Nitel araştırmanın farklı tanımları bulunmaktadır. Bunun nedeni ise nitel araştırma kavramının genel bir kavram olarak kullanılması ve diğer kavramları içerisine almasıdır. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi gözlem ve görüşme gibi veri toplama yöntemleri kullanılmakta, olaylar derinlemesine ve tabii ortamında ele alınmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Sosyal bilimler alanında nitel araştırma yapmak için farklı yöntemler kullanılabilmektedir. Bunlara örnek olarak; gözlem, görüşme, örnek olay yöntemi verilebilir. Bu şekilde olaylara farklı boyutlardan bakılarak olayın çok boyutluluğu ortaya çıkarılabilmektedir.

Bryman (2001:20)'e göre nitel araştırmanın özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Tümevarımcı bir anlayış benimsenmektedir. Verilerden hareketle teori oluşturulmaya çalışılmaktadır.
- Fen bilimlerinin özelikle de pozitivizmin kabul ettiği ilkeleri reddeder. Daha çok bireylerin bilgileri kendi sosyal çevrelerinde yorumladıkları anlayışını savunur.
- Gerçeğin bireyler tarafından oluşturulduğuna bu nedenle kişiden kişiye ve zamandan zamana değiştiğini varsayar.
- İlk aşamada teori belirtmekten kaçınır.

Nitel araştırma da asıl amaç farklı durumları insanların gözünden ortaya koymaktır. Bireylerin karşılaştıkları durumlarda nasıl davrandıkları ve olayları nasıl yorumladıkları nitel araştırmanın en önemli dayanağıdır. Bu yöntemi benimseyen kişiler olayların

kendilerinden bağımsız olduğunu reddederler. Başka bir ifade ile araştırmacı araştırdığı konu ya da olaya bir şekilde kendisini de dâhil etmiştir. Dolayısıyla araştırmacı araştıracağı konuyu müdahale etmeden inceleyemez. Bunun sonucu olarak da her araştırmacı olaya farklı bir şekilde dâhil olur ve araştırmanın sonucu da kişiden kişiye değişir (Öztürk,2014:71). Buradan da anlaşılacağı üzere araştırmacı araştıracağı konuyu kendi deneyimleri ve yargıları çerçevesinde inceleyebildiği için nitel araştırma yöntemlerinde bir öznellik söz konusudur.

Nitel araştırma yöntemlerinde sayısal ifadeler yerine elde edilen verilerin yorumlanması söz konusudur. Yani istatistik gibi sayısal verilerin incelenmesi nicel araştırma yöntemlerinde kullanılmaktayken, nitel araştırma yöntemlerinde ise sayısal verilerin toplanması ve analiz edilmesi amaçlanmaktadır.

Nitel araştırma yöntemlerinin en temel özelliği, kişilerin bakış açılarını, dünyayı anlamlandırma çabalarını ve olayları onların bakış açılarından görme olduğu vurgulanmaktadır. Kişileri duygu düşünce ve inançları nicel araştırma yöntemlerinde olduğu gibi yüzeysel değil daha derin bilgi almak amaçlanmaktadır (Kuş, 2007: 87)

Bu araştırma da nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme belli bir amaç için yüz yüze gelen iki ya da daha fazla kişinin sözel ya da sözel olmayan yollarla iletişim içerisinde bulunmasıdır (Özgüven, 1192: 4). Görüşme özellikle sosyal bilimciler tarafından sıklıkla kullanılan bir tekniktir ve karşılıklı konuşma esasına göre düzenlenmektedir. İletişimin yüz yüze yapılması elde edilen verilerin güvenirliğini artırmaktadır. Konuyu daha detaylı aydınlatmak için ek sorular hazırlanmalıdır. Bununla beraber görüşülen kişilerin sorulan sorulara kendi duygu, düşünce ve inançlarını katması sonuçlara sapmaların yansımasına neden olmaktadır. Bir araştırma tekniği olan görüşmeye önceden hazırlanmış bir soru formu ile başlamak gerekmektedir (Seyidoğlu,2003:37). Görüşme formunun önceden hazırlanma durumuna göre üç farklı görüşme vardır. Sorular önceden hazırlandıysa yapılandırılmış, sorular hazırlanmamışsa yapılandırılmamış, soruların bir kısmı hazırlanmış bir kısmı hazırlanmamışsa yarı yapılandırılmış görüşme gibi isimler almaktadır (Tanrıöğen,2012:151).

Bu araştırmada kırsal çevredeki ve şehir yerleşmesindeki velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin görüşleri analiz edilmeye çalışılmıştır. Ülkemizde okul öncesi eğitimin gerekliliği yeteri kadar anlaşılamamaktadır. Bu çalışmayla sorunların neden kaynaklandığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan

görüşme tekniğinde görüşülen kişi konu hakkındaki düşüncelerini olduğu gibi ifade etmekte, rahat bir ortamın oluşması da bilgilerin geçerliğini artırmaktadır. Özellikle görüşme formunda açık uçlu sorulara yer verilmesi ve empati kurulması karşıdaki kişinin görüşme isteğini artırmaktadır. Bu araştırmada da öncelikle ana başlıklar etrafında sorular oluşturulmuş ardından ise her soruya ait alt sorular oluşturularak sorunların derinlemesine analiz edilmesi amaçlanmıştır. Görüşme yapılan kişilerle ses kaydı yapılmış ve bu şekilde katılımcıların tepkileri olduğu gibi elde edilmeye çalışılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Kayseri ilinde okul öncesi eğitim kademesinde öğrencisi bulunan veliler oluşturmaktadır. Araştırmada evreni temsil edeceği var sayılan örneklem ise "Random Örnekleme Yöntem"i belirlenmiştir. Araştırmanın örneklemini, Kayseri il merkezinde ve kırsal yerleşmelerinde yaşayan ve çocuğu okul öncesi eğitim yaşında bulunan 14 veli oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme belli bir amaç için yüz yüze gelen iki ya da daha fazla kişinin sözel ya da sözel olmayan yollarla iletişim içerisinde bulunmasıdır (Özgüven,1192:4). Görüşme açık uçlu ve olayların açıklanmasına yönelik bir süreçtir. Görüşmenin amacı ise görüşmecinin olaylar karşısındaki duygularını, düşüncelerini onun bakış açısından derinlemesine incelemektir (Baş, Akturan,vd, 2008). Görüşme özellikle sosyal bilimciler tarafından sıklıkla kullanılan bir tekniktir ve karşılıklı konuşma esasına göre düzenlenmektedir. İletişimin yüz yüze yapılması elde edilen verilerin güvenirliğini artırmaktadır. Konuyu daha detaylı aydınlatmak için ek sorular hazırlanmalıdır. Bununla beraber görüşülen kişilerin sorulan sorulara kendi duygu, düşünce ve inançlarını katması sonuçlara sapmaların yansımasına neden olmaktadır. Bir araştırma tekniği olan görüşmeye önceden hazırlanmış bir soru formu ile başlamak gerekmektedir (Seyidoğlu,2003:37). Görüşme formunun önceden hazırlanma durumuna göre üç farklı görüşme vardır. Sorular önceden hazırlandıysa yapılandırılmış, sorular hazırlanmamışsa yapılandırılmamış, soruların bir kısmı hazırlanmış bir kısmı hazırlanmamışsa yarı yapılandırılmış görüşme gibi isimler almaktadır (Tanrıöğen,2012).

3.4. Verilerin Değerlendirilmesi

Bu araştırmada kırsal çevredeki ve şehir yerleşmesindeki velilerin okul öncesi eğitimin gerekliliğine ilişkin görüşleri analiz edilmeye çalışılmıştır. Ülkemizde okul öncesi eğitimin gerekliliği yeteri kadar anlaşılamamaktadır. Bu çalışmayla sorunların neden kaynaklandığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden birisi olan görüşme tekniğinde görüşülen kişi konu hakkındaki düşüncelerini olduğu gibi ifade etmekte, rahat bir ortamın oluşması da bilgilerin geçerliğini artırmaktadır. Özellikle görüşme formunda açık uçlu sorulara yer verilmesi ve empati kurulması karşıdaki kişinin görüşme isteğini artırmaktadır. Bu araştırmada da öncelikle ana başlıklar etrafında sorular oluşturulmuş ardından ise her soruya ait alt sorular oluşturularak sorunların derinlemesine analiz edilmesi amaçlanmıştır. Görüşme yapılan kişilerle ses kaydı yapılmış ve bu şekilde katılımcıların tepkileri olduğu gibi elde edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma nitel bir çalışmadır ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde alt problemlere uygun olarak araştırmanın bulgularına yer verilmiştir.

1. Okul Öncesi Eğitimin Veliler İçin Ne İfade Ettiğine İlişkin Bulgular

Bu alt probleme yönelik olarak görüşme formunda yer alan "Sizce okul öncesi eğitim nedir? Okul öncesi deyince aklınıza ne geliyor" soruları köyde ve şehirde yaşayan velilere ayrı olarak sorulmuştur.

Bu soruya cevap veren köyde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

K.1: "Okul öncesi eğitim ilkokula hazırlık, ilkokula yardım amaçlıdır."

K.3: "İlkokula daha çok adapte olmalarını, el becerilerinin gelişmesini sağlıyor. Evde biz iş bitmediğinden ilgilenemiyoruz ama anaokulunda daha çok ilgileniliyor."

K.5: "Kesmesini öğretir ve arkadaşlık ilişkisini güçlendirir."

K.6: "Çocuğun geleceğidir."

Bu soruya ilişkin şehir merkezinde oturan velilerin bazılarının görüşleri ise şu şekildedir:

Ş.4:" Bilgi vermektir. Çocukların bilgisi, gelişimi için şarttır."

Ş.6:" Çocukların özgüveninin gelişmesini sağlar. Çocuğum önceden kimseyle oynamıyordu, arkadaşlık kurmuyordu şimdi öğretmeni tam tersi olduğunu söylüyor."

Ş.7: "Çocuğun eğitim-öğretim hayatı başlamadan önce ön hazırlık çalışmaları gibi, çocuğun hayatında önemli bir yer kaplayacak okul döneminin kısa basit indirgenmiş halidir. Kaliteli zaman geçirmeleri ön planda olmalıdır. Faaliyetler, beslenme alışkanlıkları birçok şeyin temelini ailede alıyor fakat her aile aynı düzeyde olmadığı için bu eksiklikler kapatılıyor. Çocuğun daha iyi şartta olması için gerekli çalışmalar yapılıyor."

Velilerin soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde köyde yaşayan velilerin özellikle iş yoğunluğundan dolayı yeterince ilgilenemeyecekleri ve de aynı zamanda ilkokulda kolaylık olması için çocuklarını anasınıfına gönderdiklerini ifade etmişlerdir. Onlar için okul öncesi eğitim daha çok kendilerinin yapamadığını yapan bir kurum halindedir. Şehir merkezinde yaşayan velilerin okul öncesi eğitimle ilgili soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde ise okul öncesi eğitim daha çok sosyalleşme ve gelişim ile ilgili bir kurum olarak değerlendirilmektedir.

2. Okul Öncesi Eğitimin Öğrencilere Katkısı Hakkında Köyde ve Şehirde Yaşayan Velilerin Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu alt probleme yönelik olarak görüşme formunda yer alan "Okul Öncesi eğitimin öğrencilere katkısı nedir? Öğrencilerde ne gibi değişik davranışlar oluşturmaktadır?" soruları sorulmuştur.
Bu soruya köyde yaşayan velilerden bazılarının cevapları şu şekildedir:

K.1." Çocuğun davranışları düzeliyor, konuşması düzeliyor. İnsan içine çıkıp daha açık konuşabiliyor. Önceleri çok utanırken şimdi çok düzeldi. Çok rahat davranıyor. El becerisi yönünden de farkı var.

K.2." Oturması, kalkması her şeyi düzenli ve yerinde yapıyor. Evde okula gitmeden önceki hali ile sonraki hali çok farklı. Davranışları, konuşması değişti. Çok

kibar konuşuyor. Benim çocuğum kalem tutamıyordu. Resim yapmayı bilmiyordu. Yapamıyordu. Ama burada baya değişti ve daha iyi oldu. Okula gelmek istemiyor. Ama gelince hemen alışıyor."

K.4." Huylarında değişiklikler oldu. Kuralların olması fayda sağladı. Ben evde makas vb. vermiyorum zararlı diye, ama burda kurallara uydukları için herhangi bir zararı olmuyor. Makasla kesme becerileri çok güzelleşti. Benden ayrılmaları daha çabuk oluyor, yoksa bana bağımlı yaşıyorlar."

Bu soruya şehirde yaşayan velilerden bazılarının cevapları ise şu şekildedir:

Ş.3. "El becerisi, zekâsı, uyum sağlaması çok gelişti. Okulda sessiz-sakin uyumlu bir çocuk oldu. Öyle çok değişen bir davranışı olmadı ama el becerisi gelişti."

Ş.4. "Kemik ve kas gelişimi oluyor. Beyin gelişimi artıyor. Özellikle 1. sınıfta kolaylık oluyor. Çocuk da bilinçli oluyor. Çocuk her şeyi anasınıfında öğrendiği için gelişiyor. Eyüphan okula başlamadan önce çok asabiydi. Beni üzüyordu. Ama şimdi anlıyor uslu bir çocuk oldu. Yapmasını istediğimiz şeyleri yapıyor, söz dinliyor."

Ş.7. "Ben sınıf öğretmeniyiim. Kırsal kesimlerde çocuk eline kalem almadan okula geliyor. Ama okul öncesi eğitime devam etseler bu farklar giderilmiş olur. Çocuğum öğretmeninin dediğini yapıyor. Kurallara uyuyor. En büyük problemimiz olan yemek yeme problemini aşmış oluyor. Şu an 5 yaşında. Ama çoğu şeyi kendi başına yapabiliyor. Diğer sanatsal ifadeleri kendi başına yapabiliyor."

Velilerin 2. soruya verdikleri cevaplar incelendiğinde köyde yaşayan velilerden bazılarının okul öncesi eğitimle çocuklarının bazı becerilerde gelişme gösterdiklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda özellikle çocuklarının kalem tutma ve resim yapma becerilerinin gelişme gösterdikleri dile getirilmiştir. Şehir merkezinde yaşayan velilerden bazıları ise öz bakım becerileri ve sosyalleşme açısından konuya yaklaşmışlardır. Şehir merkezinde yaşayan veliler okul öncesi eğitimle çocuklarının özellikle öz bakım

becerilerinin geliştiğini ve kurallara uyum sağlama açısından gelişme gösterdiklerini belirtmişlerdir.

3. Okul Öncesi Eğitime Devam Eden ve Etmeyen Öğrenciler Arasında Görülen Farklar Hakkında Veli Görüşlerine Yönelik Bulgular

Bu alt probleme yönelik olarak görüşme formunda yer alan "Bütün çocuklarınızı okul öncesi eğitime gönderdiniz mi? Neden? Okul öncesi eğitime giden ve gitmeyen arasında nasıl bir fark vardır?" soruları sorulmuştur.

Bu soruya cevap veren köyde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

K.2. "En büyük çocuğum Hatice. Diğer çocuğum 9 aylık. Dışarda gördüğüm kadarıyla okula giden çocukla gitmeyen çocuk arasında baya fark oluyor. Mesela boyama yaparken Hatice güzel bir şekilde yapıyor ama diğer çocuk karalama yapıyor. İlkokula gidince diğer çocuk anlamsız bakacak ama ben gönderdiğim için benim çocuğum daha iyi olacak."

K.3. "İki çocuğum var. Büyük çocuğum hiç anaokuluna gitmedi. Ben çok zor geçirdim ilk çocuğumda ilkokul zamanlarını. Ders yaparken elleri ağrıdı. El becerisi olmadığı için çok zorluk çekti. Çocuğa ağır geldi."

K.5. "Bu ilk çocuğum. Okul öncesine gitmeyen çocuklar ilkokulda söz dinlemiyorlar. Çok zorlanıyorlar."

Bu soruya cevap veren şehirde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri ise şu şekildedir.

Ş.2. "Kızımı anaokuluna gönderdim. Giden ve gitmeyen arasında çok fark var. Oğlum gitmedi onda çok zorlandık. Kalem tutmayı bile bilmiyordu. Çocuğum okula gitmek istemedi. Zorlanıyor ve sinirleniyordu."

Ş.3. “3 çocuğumdan ikisi gitmedi bir tek Bilal gidiyor. Abisi anasınıfına gitmedi. Onda çok zorlandık. Hem çocuğum yaşadı zorluğunu hem de ben zorlandım. Bilalde o hataya düşmek istemedim.”

Ş.6. “Komşum kendi oğlunu göndermedi. Neden göndermediğini sorduğumda büyük oğlunu da gönderdiğini ama hiç faydasını görmediğini söyledi. Ama ben öyle düşünmüyorum. Tabiki giden çocukla gitmeyen çocuk arasında çok fark var. Mesela benim kızım hiç gitmeseydi ilkokula başladığında çok zorluk çekerdi. Çünkü okula gidene kadar yanımdan ayrılmayacaktı. Bir anda okula başladığında bocalayacaktı.”

Velilerin 3. soruya verdikleri cevaplara bakıldığında velilerin nerdeyse tamamı anasınıfına gidenle gitmeyen arasında çok fark olduğu konusunda hemfikirdiler. Fakat büyük çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına göndermeyen velilerin durumu özellikle tecrübe ettikleri için bu konuda daha bilinçli oldukları görülmektedir.

4. Çocuklarını Okul Öncesi Eğitime Gönderme Nedenleri Konusunda Veli Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu alt probleme yönelik olarak görüşme formunda yer alan “Sizin çocuğunuzu okul öncesi eğitim kurumuna gönderme nedeniniz nedir?” sorusu sorulmuştur.

Bu soruya cevap veren köyde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

K.1. “İlkokula hazırlık için ve sosyal yönden açılması için gönderiyorum. Çok yararı var.”

K.2. “İyi bir eğitim almasıdır.”

K.5.” İlkokula giderken kolaylık sağlasın diye gönderiyorum.”

Bu soruya cevap veren şehirde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri ise şu şekildedir.

Ş.5. “3 çocuğumun da okumasını istiyorum bu yüzden anasınıfına ihtiyaç var. Özellikle kız çocuğumun okumasını daha da çok istiyorum. Çünkü ilerde başkasına muhtaç yaşamasını istemiyorum. Ayaklarının üzerinde durmasını istiyorum. İlkokula başladığında hazır olmasını istediğim için anasınıfına gönderdim.”

Ş.4. “Eyüphan zeki bir çocuk. 1. Sınıfta anasınıfına gitmeyen çocuklardan bir adım öde olmasını istiyorum. Kendini tanısın, bilsin diye gönderiyorum. Dışarı çok çıkıp yanlış arkadaşlıklar ediniyor. Onu engellemek için gönderdim"

Ş.6. “Komşum kendi oğlunu göndermedi. Neden göndermediğini sorduğumda büyük oğlunu da gönderdiğini ama hiç faydasını görmediğini söyledi. Ama ben öyle düşünmüyorum. Tabiki giden çocukla gitmeyen çocuk arasında çok fark var. Mesela benim kızım hiç gitmeseydi ilkokula başladığında çok zorluk çekerdi. Çünkü okula gidene kadar yanımdan ayrılmayacaktı. Bir anda okula başladığında bocalayacaktı.”

Gerek köyde gerekse şehir merkezinde yaşayan velilerin çocuklarını okul öncesi eğitimden neler bekledikleri konusundaki görüşleri benzerlik taşımaktadır. Bu konuda veliler özellikle okul öncesi eğitime çocuklarını ilkokula hazırlık amaçlı gönderdikleri görülmektedir.

5. Okul Öncesi Eğitimin Alt Yapısının Yeterliliği Hakkında Veli Görüşlerine İlişkin Bulgular

Bu alt probleme yönelik görüşme formunda yer alan “Okul öncesi eğitim için alt yapı yeterli midir? Fiziki olanakları, öğretmen yeterliliği, materyal yönünden değerlendiriniz.” soruları yöneltilmiştir.

Bu soruya cevap veren köyde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

K.3. “İyi olduğunu düşünüyorum. Açıkçası pek bilgim yok devamlı gelip gidemediğim için. ”

K.5.“Çok memnunum yeterli bence. Malzemeler oyuncaklar yeterli. Eğer çok fazla oyuncak olsaydı paylaşmaları zor olurdu.”

K.6. “Okula sık sık gelmediğim için pek bilmiyorum. O yüzden bişey diyemiyorum. Ama şu an için yeterli olduğunu düşünüyorum.”

Bu soruya cevap veren şehirde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri ise şu şekildedir.

Ş.3. “Kesinlikle yeterli değil. Temizlik sıkıntısı var. Veliler temizlik yapıyor. Oyuncak da yeterli değil.”

Ş.5. “Yeterli değil. Diğer okullara bakınca daha düzenli tertipli. Ama bizim sınıfımız öyle değil. Oyuncak çok az. Okul idaresi de biz de bu konuda bişey yapamıyoruz. Bizim bütçemiz de yeterli değil. Kırtasiye malzemelerini bile zor aldık."

Ş.6. “Okulun fiziki ortamını yeterli görmüyorum. Her şey bizden bekleniyor. Veliler de katılmak istemiyorlar. Okula bişey gerektiğinde katılmak istemiyorlar. Öğretmen elinden geleni yapıyor ama destek gerekiyor. Oyuncak da çok az.”

Okulöncesi eğitimin alt yapısına ilişkin köyde ve şehir merkezinde yaşayan veliler farklı düşüncelere sahiptirler. Bu konuda özellikle köyde yaşayan veliler okulun alt yapısının yeterli olduğunu düşünürken şehir merkezinde yaşayan veliler ise alt yapıyı yeterli görmemektedirler.

6. Çocukların Okul Öncesi Eğitime Devam Etmeleri Gereken Süre Bakımından Velilerin Düşüncelerine İlişkin Bulgular

Bu konuda görüşme formunda yer alan “Çocuklar okul öncesi eğitime çocuk kaç sene devam etmelidir? Çocukları okula erken göndermek gerekli midir? ” soruları yönetilmiştir.

Bu soruya cevap veren köyde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

K.4. “En az 2 sene gönderilmeli. 3 sene de olabilir. Çok faydalı oluyor. Eğer ben göndermesem, faydasını görmesem ben de diğerleri gibi gereksiz düşünürdüm. ”

K.5. “1 sene göndereceğim. İlkokula erken göndermek istiyorum. 1 senenin yeterli olduğunu düşünüyorum.”

K.6. “Gözü açık ve hareketli çocuğa 1 sene yeterlidir. Ama utangaç ve sessiz çocuk sosyalleşsin diye 2 sene gitmeli. Ben o yüzden büyük çocuğumu 2 sene gönderdim küçüğü 1 sene göndereceğim. Biraz da aile büyükleri istemedikleri için ancak 1 sene gönderebiliyorum.”

Bu soruya cevap veren şehirde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri ise şu şekildedir.

Ş.2. “Büyük kızımı 2 sene gönderdim çok memnun kaldım. Bence 2 sene gidebilir. Geçen sene yaşı küçük diye göndermedim kızımı. Ama keşke gelseydi.”

Ş.5. “Eğer imkân olursa 2 sene göndermek gerekli diye düşünüyorum. Çünkü faydalı olduğuna inanıyorum."

Ş.6. “Uzmanların da dediği gibi bence 3 yaşına kadar çocuk anne babasıyla, 3 yaşından sonra da okul öncesi eğitime devam etmeli.”

Gerek köyde gerekse şehir merkezinde oturan veliler okul öncesi eğitimin bir yıldan fazla olması gerektiğinde hem fikirdirler. Bu konuda özellikle köyde yaşayan velilerden bazıları anasınıfına gittikten sonra karar değiştirip çocuğunu daha sonraki sene de göndermeye karar verdiklerini ifade etmişlerdir.

7. Türkiye’de Okullaşma Oranının Az Olmasına Yönelik Veli Görüşleri

Bu alt probleme yönelik olarak görüşme formunda yer alan “Okullaşma oranının az olmasının sebebi ne olabilir? Bulunduğunuz yer açısından değerlendiriniz.” sorusu sorulmuştur.

Bu soruya ilişkin köyde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

K.3. “Köyde çocuk küçük diye göndermek istemiyorlar. Çocuğa kıyamıyorlar. Anaokulunda oyuncak çok olduğu için ona alışıyor, ilkokulda ders ağırlıklı olduğundan ilkokula geçince zorlandığını düşünüyorlar.. ”

K.5. “Çocuk küçük yaşta başlıyor eziliyor diyenler oluyor. Kız çocuklarını erken yaşta evlendirdikleri için, hatta erkek çocuklarını da evlendirdikleri için bunlar anne baba olunca cahillik oluyor, çocuklarını göndermek istemiyorlar. Ayrıca maddi yönden pahalı olduğunu düşünüyorlar.”

K.7. “Evdeki kayınvalideler bize karışıyorlar. Annenin dışarı çıkmasını istemiyorlar. Ama ben herkesi geri plana atıp çocuğumu kendim götürüp getirdim. Çocukların anaokuluna gitmesini istemiyorlar. Maddi yönden fazla olduğu için göndermek istemiyorlar. Aileler duyarsız oldukları için istemiyorlar. Liseden çıkan kızlar erkekler çabuk evleniyorlar cahil oluyorlar. Ben okumayarak çok hata ettim.”

Bu soruya cevap veren şehirde yaşayan velilerden bazılarının görüşleri ise şu şekildedir.

Ş.3. “Çok masraflı olduğunu düşündükleri için göndermiyorlar. Çocuk küçük ben oraya her gün götürüp geleyim mi diye düşünüyorlar.."

Ş.6. “Bizim çevremizde gönderen çok var o yüzden bence okullaşma oranı az değil. Sadece bu mahallede 3 tane var. Ama Türkiye genelinde düşünecek olursak masraflı olduğunu düşündükleri için olabilir. Halbuki bahane ediyorlar. Müdür para isteyecek zihniyeti var. Ama hiç zorunlu değil aidat vermek.”

Ş.7. “Ülkemizde ailelerin okul öncesinin önemini bilmemelerinden kaynaklanıyor.”

Köydeki velilerle şehir merkezinde yaşayan velilerin Türkiye'de velilerin çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına göndermeme nedenlerine ilişkin farklı nedenler ileri sürdükleri görülmektedir. Köyde oturan veliler, öğrencilerini anaokuluna göndermeyen velilerin daha çok çocukların zorlanacağı endişesiyle okula göndermediklerini belirtmektedirler. Bunun yanında içinde bulunan geleneksel kültür nedeniyle de köyde oturan bazı velilerin çocuklarını okula göndermediklerine yönelik düşünceler de bulunmaktadır. Şehir merkezinde oturan veliler ise okullaşma oranlarının az olmasını daha çok ekonomik nedenlerle açıklamaktadırlar. Bunun yanında şehir merkezinde oturan veliler, okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranlarının az olmasının başka bir nedeni olarak da okul öncesi eğitimin öneminin veliler tarafından yeterince anlaşılmaması olduğunu ileri sürmektedirler.

TARTIŞMA ve YORUM

Bu başlık altında araştırmada elde edilen sonuçlar ilgili literatür çerçevesinde tartışılmış, sonuçların nedenleri üzerinde durulmuştur

Köyde ve şehir merkezinde oturan velilerin okul öncesi eğitim hakkındaki düşünceleri incelendiğinde okul öncesi eğitimin tanımı, önemi ve gerekliliği gibi konularda bilinçli olmadıkları görülmektedir. Oysa velilerin çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına göndermeleri için öncelikle okul öncesi eğitim ve gerekliliği gibi konularda bilgi sahibi olmaları, okullaşma oranlarında önemli artışlara neden olabileceği gibi okul-aile işbirliği içinde önemli gelişmelerin ortaya olasılığını güçlendirecektir. Çünkü ailenin okul çalışmalarına bilinçli olarak katılması çocuklarının başarısını arttırdığı gibi öğretmen için de olumlu bir motivasyon kaynağı olabilmektedir. Cömert ve Güleç (2007) de yaptıkları araştırmada aile katılımını eğitimin başarısı için gerekli olan önemli unsurlardan birisi olarak görmekte ve ailelerin desteklenmesi, eğitilmesi ve eğitime katılımlarının sağlanmasını sağlayan sistematik yaklaşımların geliştirilmesinin gerekliliğine vurgu yapmaktadırlar. Buradan hareketle velilerin okul öncesi eğitim hakkında velilerin bilinçlendirilebilmesi için okul öncesi eğitim öğretmenlerine önemli görevler düştüğü söylenebilir.

Köyde yaşayan velilerden bazıları kalem tutma, resim yapma vb. beceriler yönünden yeterli hazırbulunuşluluğa sahip olmadan çocuklarını okula gönderdiklerini, bu konuda çocuklarına yeteri kadar katkı sağlayamadıklarını belirtmektedirler. Bu durum, çocukların okula başlamadan önce yeterli aile desteği alamadığını göstermektedir. Ayrıca bu durum köyde oturan velilerin çocukları okula başladıklarında da yeterli desteği sağlamayacaklarına ilişkin işaretler verdiği de söylenebilir. Bu nedenle ailenin eğitim düzeyinin yükseltilmesine yönelik çalışmalar yapılmalı, bu konuda politikalar

geliştirilmelidir. Şanlı ve Öztürk (2012) de yaptıkları araştırmada eğitim düzeyi düşük olan ve çalışmayan annelerin aşırı koruyucu tutum sergilediklerini, disiplin konusunda sert tutumları olduğunu ifade edip konuyla ilgili eğitimin gerekli olduğunu ortaya koymaktadırlar. Onlara göre eğer anne çocuk yetiştirme konusunda yeterince bilgilendirilirse demokratik tutumun artacağı, disiplin konusunda daha yapıcı yaklaşımları benimseyebileceklerini vurgulamaktadırlar. Yine Çağdaş ve Erbay (2007) yaptıkları araştırmanın sonucunda tutarlı disiplin davranışlarının eğitim düzeyi ile doğru orantılı olduğunu; eğitim düzeyi arttıkça da koruyucu olma, ceza ve baskı davranışlarının azaldığı sonucuna ulaşmışlardır. Tortumluoğlu (1999) da yapmış olduğu araştırmasında annelerin eğitim düzeylerini arttıkça koruyuculuk yönünden daha bilinçli olduğu soncuna varmıştır.

Araştırma sonunda elde edilen bilgilere göre köyde ve şehir merkezinde oturan velilerin okul öncesinden çok fayda gördükleri görülmektedir. Gerek köyde ve de gerekse şehir merkezinde oturan velilerin özellikle çocukların ilköğretime hazırlanması konusunda okul öncesi eğitimin önemli katkı sağladıklarını belirtmektedirler. Bu durum bir çok veli için çocuklarını okul öncesi eğitime göndermelerinin temel gerekçesidir. Fakat onun dışında okul öncesi eğitimin farklı yararları için çocuklarını okula gönderen fazla bir velinin bulunmadığı görülmektedir. Bu durum velilerin okul öncesi eğitim hakkında yeterince bilinçli olmadıklarını ortaya koymaktadır. Oysa velilerin konu ile ilgili yeterince bilinçlendirilmesi çocuklarının başarısını olumlu etkileyebileceği gibi okullaşma oranlarında da artışlara neden olabilecektir. Özellikle köyde yaşayan veliler okul öncesi eğitimin farklı yararları olduğundan habersizdirler.

Araştırmaya göre anne ve babalar çocuk eğitimi, okula destek vb. konular hakkında yeterince bilgili olmadıkları görülmektedir. Oysa anne ve babanın çocuklarına karşı davranışlarının tutarlı ve ilgili olması, onun eğitimi konusunda daha bilinçli olması gerekmektedir. İlgisiz anne-baba demek, okula da ilgisiz çocuk demektir. Çocuk üzerinde anne babanın otoritesinin dengeli olması gerekmektedir. Bu konuda Ogelman ve arkadaşlarının (2013) yapmış oldukları araştırmalarının sonucunda annelerin seviyeli otoriter gücü arttıkça çocukların sosyal becerilerinin arttığı, bu güç azaldıkça da sosyal becerilerin azdığı sonucuna varmışlardır.

Araştırmada okul öncesi eğitimin alt yapısı ile ilgili veli düşünceleri incelendiğinde köyde yaşayan velilerin okuldan memnun oldukları görülmektedir. Bu durum velilerin okuldan çok fazla bir şey beklemedikleri algısına neden olmaktadır. Köyde oturan veliler konuya daha çok sorgulamadan yaklaşmaktadırlar. Veliler çocuğunun gereksinimi için nelere ihtiyaç olduğunu, bu konuda okulun ne gibi özelliklere sahip olması gerektiğini bilmemektedirler. Bazı velilerin ise okula pek uğramadıklarını ifade etmeleri bu durumun önemli işaretlerinden birisi olarak değerlendirilebilir. Yine bu noktada da öğretmenlere önemli görevler düşmektedir. Öncelikle aileler bilinçlendirilmeli, aile katılımlarının arttırılması için gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir. Eğer veli okula gelemiyorsa ev ziyaretleri yapılmalı çocuğun yaşadığı ortam ziyaret edilerek yerinde görülmelidir. Unutulmamalıdır ki eğitim aileyle başlar aile desteği ile devam eder. Eğer aileyle öğretmen işbirliği içinde olmazsa öğretmenin okulda verdiği bilgi kuru bilgi olmaktan öteye gidemez.

Araştırma sonucuna göre kent merkezinde bu durumun daha farklı olduğunu görülmekte olup aileler okuldan yeterince memnun değillerdir. Bu durum ailelerin bir sorgulama içinde olduklarını, hep daha iyisini istediklerini göstermektedir. Şehirde oturan veliler çocuklarının eğitiminde nelere ihtiyaç olduklarının daha çok farkındadır ve sık olarak okula ziyaretlerde bulunmaktadırlar. Bu nedenle şehir merkezindeki öğrenci başarısının köylere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Çünkü aile ilgisi ve eğitim düzeyi arttıkça başarı düzeyi de artmaktadır. Yine anne-babanın eğitim ve gelir düzeyi arttıkça çocuğun eğitime katılımı artmaktadır (Blanden ve Gregg, 2004; Smits ve Hoşgör, 2006; Ünal ve aarkadaşları, 2006).

Çocukları okul öncesi eğitim veren kurumlara kaç sene gönderilmesi gerektiği konusunda köyde yaşayan veliler genellikle 1 senenin yeterli olduğunu söylemişlerdir. Bu durumun nedeni sorulduğunda ise maddi durumun yetersizliği; bir yıldan fazla ana sınıfına devam etmenin çocuklarının okuldan bıkması gibi nedenler ortaya konulmuştur. Oysa araştırma sonuçları özellikle asıl köyde yaşayan çocukların bir yıldan fazla okul öncesi eğitime devam etmeleri gerektiği sonucuna varmaktadırlar. Çünkü el becerisi vb. birçok beceri yönünden zayıf olan çocuklar için bir yıllık okul öncesi eğitim yeterli olmamaktadır. Şehirde yaşayan veliler ise çoğunlukla çocuklarının iki veya daha fazla yıl okul öncesi

eğitim kurumlarına gidebileceklerini ifade etmişlerdir. Neden olarak da okul öncesi eğitimin çocuğun gelişimine daha fazla katkı sağlayacağı olarak gösterilmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen bilgilere göre okul öncesi eğitimde okullaşma oranı; köyde kalabalık ailede yaşama, erken yaşta evlenme, maddi durumun yetersizliği ve ailelerin eğitim durumuyla doğru orantılıdır. Kalabalık ailede anne-baba söz sahibi çocuk eğitimi konusunda yeterince öz hakkında sahip değildir. Hatta bazı annelerin dışarıya çıkması bile kendi isteği dışında gerçekleşmektedir. Bu tip kalabalık ailelerde büyüyen çocuklar da itaat ve uyum anlamında da sıkıntılar yaşanmaktadır. Çünkü ailedeki herkes başka bir doğruya inanmakta ve bu doğrusunu çocuk üzerinde uygulamaya çalışmaktadır. Ayrıca annenin ev işlerine ve ailenin diğer üyelerine hizmet etmek dışında çocuğuyla ilgilenmeye yeterince vakti bulunmamaktadır. Kalabalık ailelerdeki bu çocuk okula başladığından bilişsel, duyuşsal ve psikomotor açıdan geride başlamaktadır. Anne ve babanın erken yaşta evlenmeleri de bu durum üzerinde etkilidir. Çünkü bilgisiz ve tecrübesiz olan anne-baba; çocuğuna gerekli eğitimi verememekte, okul öncesi eğitimin gerekliliğini yeteri kadar anlayamamaktadır.

Şanlı (2007) yapmış olduğu araştırmasında okul öncesi eğitim döneminde çocuğu olan anneleri çocuk yetiştirme anlayışlarını ve sebeplerini incelemiştir. Araştırmada sonucuna göre annelerin yaşı, çalışıp çalışmadığı, kendi annesinin tutumu, mesleği, eşinin eğitim durumu, gelir durumu konuya ilişkin tutumları üzerinde önemli etkiye sahiptir. Şanlı, araştırma sonucunda küçük yaşta evlenen, ev hanımı olan ve eğitim düzeyi düşük annelerin aşırı koruyucu bir tutuma sahip oldukları ve çocuklar üzerinde sıkı disiplin uyguladıklarını belirtmektedir.

Araştırmada elde edilen bilgilere göre okul öncesi eğitimin gerekliliği çoğu veli tarafından bilinmektedir. Fakat bu bilgilerde eksiklikler olduğu görülmektedir. Bu nedenle veliler tek taraflı düşünüp okul öncesi eğitimin çoğu faydasını göz ardı etmektedir. Hatta çocuğunu anasınıfına göndermeyen aileler belki de hiç faydası olmadığına inanmaktadır. Bu çalışmayla ailelere bilgilendirme yapılıp bilinçlenmelerine olanak sağlanmalıdır. Okul öncesi eğitim kurumlarının eksikliklerini belirleyip bunların tamamlanmasına yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Araştırmanın bu bölümünde alt problemler ve bulgular doğrultusunda sonuçlara yer verilmiştir.

Araştırmada elde edilen verilere göre köyde yaşayan veliler okul öncesi eğitimi ilkokula hazırlık anlamı yüklemektedirler. Çünkü onlar için okul öncesi eğitimin bu özelliği daha ön plandadır. Kentte yaşayan veliler ise okul öncesi eğitim denildiğinde çocuğun çok yönlü gelişmesini anlamaktadırlar. Fakat genel olarak bakıldığında köyde ve kentte oturan veliler okul öncesi eğitime ilkokula hazırlık olarak bakmaktadırlar. Bu durum okul öncesi eğitimin bir çok yararının bilinmediğini göstermekte olup, velilerin okul öncesi eğitimden beklentilerini, bakış açılarını olumsuz etkilemektedir.

Köyde yaşayan velilerin çoğunluğu çocuklarının ancak okulda kalem tuttuğunu, resim yapmayı öğrendiğini daha öncesinden bunları bilmediğini ifade etmişlerdir. Buradan hareketle köyde anasınıfına başlayan çocukların yeterli hazırlbulunuşlukla okula gelmediği, velilerin çocukla anasınıfı yaşına gelinceye kadar yeterince ilgilenmedikleri, velilerde çocuklar nasıl olsa okulda öğrenir düşüncesinin yaygın olduğu sonucuna varılmaktadır. Veliler bu düşüncede oldukları için çocuk eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları söylenebilir. Bu durumun kalabalık ailede yaşamaktan kaynaklandığı söylenebilir. Kalabalık ailede annenin yapacak çok farklı işleri olduğu için çocuklarına çok az zaman ayırabilmektedir. Ayrıca eğitim düzeyi de düşüktür. Bu nedenle çocuk çoğu şeyi okuldan öğrenmektedir. Aileler de okul öncesinin genelde sadece bu yönden gerekli olduğunu düşünmektedirler. Kentte yaşayan velilere bakıldığında ise çocukların eksikliklerini kapatmak ön plandadır. Yani çocuk evde belirli bir şeyleri öğrenmiş olup, bunları geliştirmek ister. Sosyal yönden, özbakım becerileri yönünden gelişmesini takdir eder.

Kır ve kent merkezinde oturan veliler çocukların ana sınıfına gitmeden ilkokula başladıklarında zorluk yaşadıkları konusunda aynı fikirdirler. Bu farkı özellikle daha önceki çocukları ilkokula başladıklarında anlamışlardır. Velilerin ilkokulda başarı için çocukların ana sınıfına devam etmeleri gerektiği konusunda yeterli bilince sahip oldukları görülmektedir.

Araştırma sonucuna göre köyde oturan velilerin neredeyse tamamının çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına ilkokula hazırlık amaçlı gönderdiği görülmektedir. Kentte yaşayan veliler ise ağırlık olarak ilkokula hazırlık amacı olsa da bunun yanında özbakım becerisi kazanma, sosyal yönden gelişme, bilgi olarak artması amacını taşımaktadırlar. Bu durum köyde yaşayan velilerin okul öncesi eğitime yeterince olumlu bakmasını engelleyen bir etmen olarak görülmektedir.

Okul öncesi eğitimin kurumlarının alt yapısı konusunda köyde yaşayan velilerin bazıları yeterli derecede memnun olduklarını ifade ederken bazıları okula fazla uğramadıkları için bilgi sahibi olmadıklarını söylemişlerdir. Bu durum çoğunlukla velilerin ilgisizliğinden kaynaklandığını göstermektedir. Köyde çocuk okula ya kendisi gelmektedir ya da ablası, abisi veya babası tarafından getirilmektedir. Bu durum okul öncesi eğitimle annenin bir daha az ilgilendiği sonucunu doğurmaktadır.

Şehirde yaşayan veliler ise genel olarak okul öncesi ortamını yeterli bulmadıklarını ifade etmişlerdir. Şehir merkezinde oturan velilerin köyde oturan velilere göre bu konuda daha sorgulayıcı, araştırıcı oldukları görülmektedir. Çocuğunu her zaman çok iyi bir ortamda yetişmesini isteyen veliler okulu yetersiz görmekte, daha farklı beklenti içine girmektedirler. Şehirdeki okullar anasınıfı olarak görev yapmaktadır. Anasınıfları anaokulu kadar destek görmemekte ilkokul bünyesi altında hep bir adım geride durmaktadır. Fakat anaokullarına gelen yardım daha fazla olup, malzeme açısından gelişmiştir. İlkokula bağlı anasınıflarında ortam ilkokul düzeninde olduğu için çocuk tek bir sınıfta durmak zorunda kalmaktadır. Bu da yeterli değildir.

Araştırmada sonucuna göre çocukların okul öncesi eğitimde geçirmeleri gereken zaman konusunda şehir merkezinde oturan veliler birden fazla yılın gerekli olduğunu düşünürken köyde oturan velilerin çoğunluğu bir yılın yeteli olduğu görüşündedir. Bu durum; çevre baskısı, kalabalık ortamda yaşamak vb. nedenlerden ileri gelmektedir.

Köyde ve şehir merkezinde yaşayan velilerin okul öncesi eğitime ilişkin yaşamış oldukları ortak sorunun bu eğitim kademesinin maddi yönden pahalı olması olduğu görülmektedir. Fakat köydeki velilerin düşüncesine göre velilerin çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına göndermemelerinin önde gelen nedeni, köyde yaşanan erken evlilik, kalabalık aileler, anne-babanın eğitim durumun düşüklüğü gibi nedenlerdir. Kalabalık ailede son sözü dede-nine söylemekte, anne-babaya genellikle söz düşmemektedir. Kalabalık ailelerde aile büyükleri torunlarına kıyamadıkları için anasınıfını gereksiz görmekte, bu durumda okul öncesi eğitimdeki okullaşma oranlarını olumsuz etkilemektedir. Ayrıca köydeki velilerin çocukla ilgilenmek istememeleri de okul öncesi eğitimi olumuz etkilemektedir. Çocuğu her gün okula getirip götürmek velilere genellikle zor gelmektedir. Şehirde yaşayan veliler ise okul öncesi eğitimin masraflı olması ve velilerin çocuklara yeterince önem vermemeleri nedeniyle okullaşma oranları düşük kalmaktadır.

6.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmada ulaşılan sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir. Bu öneriler sırasıyla şunlardır:

1. Ailelere okul öncesinin önemi ve gerekliliğini anlatan seminerler düzenlenmeli, bu konuda bilgiler verilmeli, okul öncesi eğitim konusunda bilinçli aileler yetiştirilmelidir. Ailelerin konu ile ilgili bilinçlenmesi başarıyı arttıracaktır.

2. Köylerde yaşayan kalabalık ailelerde ailenin tamamına eğitim verilmeli, bu ailelerde anne ve baya da çocuk eğitimi konusunda söz verilmesi konusunda bilinçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. Çünkü bazı ailelerde anne-babanın söz hakkı sınırlıdır.

3. Araştırma sonucuna göre okul öncesinde alınan paralar okul öncesi eğitim konusunda aileleri olumsuz etkilemektedir. Bu konuda çalışmalar yapılıp ailelere destek verilebilir ya da okul öncesi eğitim ücretsiz eğitime dönüştürülebilir.

4. Erken evlilik oranının azaltılmasına ve kız çocuklarının okumasına yönelik çalışmalar yapılabilir. Bu şekilde annelerin çocuk eğitimi konusunda daha bilinçli olmasına destek olunabilir.

5. Anaokulu ve anasınıflarının malzeme eksikliği giderilmeli, ortam düzenleyici çalışmalar yapılmalıdır. Okul öncesi eğitim ortamının geliştirilmesi öğretmeni ve

öğrenciyi olumlu etkileyecek, böylelikle aileler çocuklarını okula göndermeye daha olacaklardır.

6. Okul öncesi eğitimi zorunlu hale getirmek okullaşma oranlarının artmasına olumlu katkı sağlayacaktır. Okul öncesi eğitim kurumlarına gelen çocuklar geleceğe birer yatırım olarak görülmeli, okul öncesi eğitime giden çocuk sayısının artırılması için ise devlet ve toplum olarak gerekli önlemler alınmalıdır.

7. Okul öncesi eğitime anne babalar da aktif olarak katılmalıdır. Çünkü çocuğunun ortamını görüp katkıda bulunan anne-baba çocuğuna daha faydalı olacak, başarıyı olumlu olarak etkileyecektir.

KAYNAKÇA

Akgul, E. M. (2004). Teaching Scientific Literacy through a Science Technology and Society Course: Prospective Elementary Science Teachers' Case. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*, 3(4), 58-61.

Aksoy, A. B., & Turla, A. (1999). *Okul-aile işbirliği. Gazi Üniversitesi anaokulu/anasınfı öğretmen el kitabı*. İstanbul: YA-PA Yayınları.

Aktan Kerem, Ebru. (2005).*Okul Öncesi Dönemde Fonolojik Duyarlılık ve Gelişimi. OkulÖncesi Eğitimde Güncel Konula*r.İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

Akyüz,Yahya. Anaokullarının Türkiye'de Kuruluş ve Gelişim Tarihçesi, *Millî Eğitim Dergisi,* Aralık 1996, sayı:132.

Arabacı, N., ve Aksoy A. B. (2005). Okul öncesi eğitime katılım programının annelerin bilgi düzeylerine etkisi. *Hacettepe Fakültesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29,18-26.

Aral, N. , Kandır, A. ve Yaşar M. (2000). *Okulöncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları.* İstanbul: Ya-pa Yayınları

Aral, N., Baran, G., Bulut, Ş.ve Çimen, S.,(2001),*Çocuk Gelişimi 1*, Ya-Pa Yayınları, İstanbul.

Aral, N. Bulut, Ş., Baran, G., Çimen, S. (2001*). Çocuk Gelişimi 2.* İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

ARAL, N. (2001). "*Okul Öncesi Dönemde Oyun ve Oyuncak"*.

Ankara üniversitesi Ev Ekonomisi Yüksek Okulu Anaokulu\Anasınıfı Öğretmen El Kitabı, YA-PA Yayınları, İstanbul, 11-33.

Aral, N., Kandır, A., & Can-Yaşar, M. (2002). *Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı.* İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

Aral Neriman, Kandır Adalet, Can-Yaşar Münevver.(2003), "*Okulöncesi Eğitim*" I. İstanbul: Ya-pa Yayınları

Arı, M. (2005). *Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitimi ve Kalitenin Önemi. (Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, Edit: Müzeyyen Sevinç). Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.

BAŞAL, H. A. (2005). *Okulöncesi Eğitimin lke ve Yöntemleri*,İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara. Ekinoks Yayınevi.

Blanden, J. Gregg, P., Machin, S. (2004).Family Income And Educational Attainment: A Review Of Approaches And Evidence For Britain. *CMPO WorkingPaper Series* No. 04/101.

Bölükbaşı, Z. (2002), *"Okulöncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden ve Etmeyen Çocukların Gelişim Özelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*",Yüksek Lisans Tezi,İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

Bryman, A. (2001). *Social research methods*. Oxford: Oxford University Press.

Bütün-Ayhan, A., Aral, N. (2005). *Anaokuluna Devam Eden Altı Yaş Grubundaki Çocukların Kavram Gelişiminde Bilgisayar Destekli Öğretimin Etkisinin İncelenmesi.*

Çağlak S (2005). *Okul öncesi dönemde hareket gelişimi ve eğitimi*, Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar 1 (Yay. Haz.: M. Sevinç), İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Cömert, D. ve Güleç, H. (2004). "Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımının Önemi: Öğretmen-Aile-Çocuk ve Kurum". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1):131-145.

Çilenti, K. (1998). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.

Demirel Ö. (2002) *Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme* 4. Baskı Pegem Yayıncılık.

Erbay, F. & Çağdaş, A. (2007). Annelere İlişkin Bazı Değişknlerin 5-6 Yaş Çocukların Yaratıcı Düşüncelerine Etkisi, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi,* Haziran 2007 Cilt 9 Sayı 1, Ss.58-70.

HAKTANIR, G. (2009). *Okul Öncesi Eğitime Giriş*. Ankara: Anı yayıncılık.

Hong, Y. (2004). Culturel Meaning of Group Discussions on Problematic Moral Stuations in Korean Kindergarten Classrooms. *Journal of Research in Childhood Education.*

İnanç, B. Y. , Bilgin M. ve Atıcı M. K. (2004). *Gelişim Psikolojisi-Çocuk Ergen Gelişimi*.Nobel Kitabevi. Adana.

Genç, Şengül., Senemoğlu, Nuray, (2001), *Okul Öncesi Eğitimi, İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı,* Modül 12, Milli Eğitim Bakanlığı Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı, Ankara.

Güler, D. S. (2001). *4–5 ve 6 yaş okul öncesi eğitim programlarının değerlendirilmesi.* Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Gürkan, T. (1979). Okul öncesi eğitimin ilköğretimdaki etkileri üzerine bir inceleme. *Eğitim ve Bilim Dergisi* (22).

Gürsel, O. (1987). "*Okul Öncesi Eğitimi Kurumlarının Üst sınıflardaki Öğrenme Sürecine Etkisi".* Türkiye okul Öncesi Eğitimini Geliştirme Derneğince Düzenlenen Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim Araştırmaları Toplantısı'nda sunulan bildiri (teksir).Ankara.

Kandır, A., (2001). Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi. *Milli Eğitim Dergisi*.

Kandır, A. (2005). *Erken Çocukluk Eğitiminde Kaliteyi Belirleyen Ölçütler. (Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar*, Edit: Müzeyyen Sevinç). Morpa Kültür Yayınları: İstanbul.

KANTARCIOGLU, Selçuk, *Anaokulunda Egitim*, İstanbul, M.E.B., 1998.

Kıldan, O., Pektaş, M. (2009). Erken Çocukluk Döneminde Fen ve Doğa İle İlgili Konuların Öğretilmesinde Okulöncesi Öğretmenlerinin Görüşlerinin Belirlenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10 (1).

Koç, G. (1996). *Anne babaların okul öncesi eğitim kurumu seçimini etkileyen etmenler.* Yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara: Türkiye.

Kuş, E. (2007). *Nicel-nitel araştırma teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık

MEB (1998) Cumhuriyetimizin 75. Yılında Okul öncesi Eğitim. Okul öncesi Eğitim Genel Müdürlüğü, Ankara: Milli Eğitim Basımevi

MEB.(2006). *Okul Öncesi Eğitim Programı Öğretmen Klavuz Kitabı (36-72 Aylık Çocuklar İçin*), Milli Eğitim Basımevi, Ankara

Metin, N. ve diğ.(1993), "Ana Babaların Anaokulundan Beklentileri", 9. YA-PA Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, İstanbul: YA-PA Yayınları,96-105

Myers, R., 1990. "Erken Çocukluk Gelişim ve Eğitiminde Farklı Modeller" Erken Çocukluk Eğitiminde Farklı Modeller Semineri. Editör Sevda Bekman. Eylül 10-14, İstanbul, UNICEF, s. 11-38.

Ogelman, H. G., & Sarikaya, H. E. (2013). Okul öncesi eğitimi almiş çocuklarin okula uyum düzeylerinin 5 ve 6 yaşta incelenmesi: İki yillik boylamsal çalişma. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6(7), 417-434.

OKTAY, Ayla. " *Türkiye'de Okulöncesi Eğitim". İnönü Ünv. Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Sempozyumu Bildiriler.* Mayıs 1989.

Oktay, A., *Yaşamın Sihirli Yılları*: Okul Öncesi Dönem. İstanbul: Epsilon Yayınları,1999.

Oktay, A.. (2002). *Yaşamın sihirli yılları:* Okul öncesi dönem (3. Basım).Istanbul: Epsilon Yayıncılık.

Önder, A. (2005). *Okul öncesi dönemde akran ilişkileri*. A. Oktay ve Ö. P. Unutkan (Der.), *Okul öncesi eğitimde güncel Konular kitabı içinde*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

Öktem, T. (1986). S.S.Y.B. *Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü Kuruluşlarında Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaşması Çalışmaları.* 4. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırma Semineri. Ankara: Ya-Pa Yayınları.

Ömercikliođlu, H. (2006). *4-7 yaş arası çocukların sayı kavramlarının Piaget'in birebir eşleme deneyleri ile incelenmesi.* Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Özgüven, İbrahim Ethem (2010). *Ailede İletişim ve Yaşam,* Ankara: PDREM Yayınları

Öztürk, Y. (2013). Okul Öncesi Eğitimde Proje Yaklaşım. (Ed.) Z. F. Temel, *Erken Çocukluk.*

Selçuk, Z., (2004). GeliÇim ve Öğrenme. Ġstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.

Senemoğlu, N. (1994). "Okulöncesi eğitim programları hangi yeterlikleri kazandırmalıdır?", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 21.

Seyidoğlu, Halil, "Uluslararası Mali Krizler, IMF Politikaları, Az Gelişmiş Ülkeler, Türkiye ve Dönüşüm Ekonomileri", *Doğuş Üniversitesi Yayını*, Sayı: 4 (2), Ankara, 2003.

Sevinç, M., *Erken Çocuklukta Gelişim ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar (Yayıma Hazırlayan Doç. Dr. Müzeyyen Sevinç), 'Dil Gelişimi ve İlköğretime Hazırlık.&Okul Öncesi Dönemde Okuma Yazma Kavramlarının Gelişimi'*, Morpa Kültür Yayınları, İstanbul, 2005.

Smits, J. & Hoşgör, A. G. (2006). Effects of Family Background Characteristics on Educational Participation in Turkey, *International Journal of Educational Development*, (26),545-560.

Şanlı, D.(2007). *Annelerin Çocuk Yetiştirme Tutumlarını Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tez,İzmir: DokuzEylül Üniversitesi,Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Şanlı, D., & Öztürk, C. (2012). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 31-48.

Tortumluoğlu G. *Annelerin Aile Kavramını Algılamasıve Bunun Çocuk Yetiştirme Tutumuna Etkisi*, Erzurum, Atatürk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, 1999.

Tanrıöğen, A. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ural, O., Ramazan, O. (2007). *Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Sistemi Temel Sorunlar ve Çözüm Önerileri.* (Editör: S. Özdemir, S., Bacanlı, H., Sözer, M.). s.:11-61. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.

Ülgen, Gülten ve Emel Fidan. *Çocuk Gelişimi,* İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1984, s.141-156

Ünal, M. ve Akman, B. (2006). Okulöncesi öğretmenlerinin fen eğitimine karsı tutumları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30.

Ünal, M.P. (2006). *Okul öncesi öğretmenlerinin fen eğitimine karşı gösterdikleri tutumlarının çocukların fen süreçlerini kullanmalarına etkisinin incelenmesi.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya

Yavuzer, H. 1998. *Ana baba ve çocuk*. Remzi Kitabevi, 262s, İstanbul.

Yavuzer H. (2006). *Çocuk Eğitimi El Kitabı*. Remzi Kitabevi, İstanbul.

Yeşil, D. (2008). *Okul öncesi eğitim almış ve almamış öğrencilerin okula uyumlarının karşılaştırılması.* Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

Eğitiminde Yaklaşımlar ve Programlar (ss.405-440). (2. Basım). Ankara: Vize Basın Yayın.

EKLER

EK 1: Anket Formu

1.Sizce okul öncesi eğitim nedir? Okul öncesi deyince aklınıza ne geliyor?

2.Okul Öncesi eğitimin öğrencilere katkısı nedir? Öğrencilerde ne gibi değişik davranışlar oluşturmaktadır?

3.Bütün çocuklarınızı okul öncesi eğitime gönderdiniz mi? Neden? Okul öncesi eğitime giden ve gitmeyen arasında nasıl bir fark vardır?

4.“Sizin çocuğunuzu okul öncesi eğitim kurumuna gönderme nedeniniz nedir?”

5.Okul öncesi eğitim için alt yapı yeterli midir? Fiziki olanakları, öğretmen yeterliliği, materyal yönünden değerlendiriniz.

6.Çocuklar okul öncesi eğitime çocuk kaç sene devam etmelidir? Çocukları okula erken göndermek gerekli midir?

7.Okullaşma oranının az olmasının sebebi ne olabilir? Bulunduğunuz yer açısından değerlendiriniz.”

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı **:** Ayfer BADA

Uyruğu **:** Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri **:** 15.04.1991,AFYONKARAHİSAR

Medeni Durumu **:** Evli

Telefon **:** 0 506 313 46 73

E-posta **:** ayfer_03x@hotmail.com

EĞİTİM

Derece	Kurum	Mezuniyet Tarihi
Lise	Elazığ Anadolu Lisesi	1994
Lisans	Kocaeli Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi	1998

YABANCI DİL

İngilizce